

Svatého slovo vzdělance Joachima Latawiecze, str. 1

Komentáře k aktuálnímu dění, str. 4-5

Jakub Jan Ryba z pera dvou autorek našeho listu, str. 7-9

Vánoční překvapení Hanky Hosnedlové, str. 10

Doušek života oblíbené Aleny Kennedy, str. 12

DECEMBER 17, 2015

No 17 (2879)

Volume 66 • \$3.75

Published every third week
17 issues a year
ISSN 08329-2668
Publications # 2206013

NOVÝ DOMOV

Funded by the Government of Canada

Funded by the Government of Canada

Canada

THE NEW HOMELAND

www.masaryktown.ca

Pravda vítězí!

CANADA'S CZECH AND SLOVAK NEWSPAPER PUBLISHED BY MASARYK MEMORIAL INSTITUTE INC., SINCE 1950

Člověk je zázrak

a zároveň hluboké tajemství. Někdy jedinečným a neopakovatelným. Nikdy předtím nežila stejná osoba, jako já nebo ty a nikdy už ani žít nebude. Díky duchovnímu a rozumovému rozdílu lidské bytosti nejen žijeme a poznáváme svět, ale také ho převyšujeme a udáváme mu směr a dynamiku. Člověk je zázrak díky rozumu, svobodě, díky umění milovat a "lidostí" (umění se obětovat pro druhého). Proto není možné zacházet s druhým člověkem jako s věcí, jako s předmětem k dennímu používání. Člověka nemůžeme používat, člověk nemůže být prostředkem k dosažení cílů, ale jen a vždy samotným cílem. To, co dělám, by mělo sloužit nejen individuální osobě, ale také rodině a společnosti.

Potrebujeme služby jiných lidí. Bez pomoci druhého člověka nebudeme mít auto, dům, počítač. Protože si ho sami vyrábíme prostě neumíme. Nezmíme zneužívat člověka, jeho dobrá, jeho talentu, jeho slabostí a někdy

části egoisty. Je však pár bodů, které nám pomohou vnímat člověka jinak. Řídit se jimi má smysl. Pro vlastní dobro i pro dobro rodiny: - Každý člověk má vlastní životní cesty, jiné než nás a dokonce i jiné, než jsou naše představy. - Nikdo nemůže mít absolutní moc a převahu nad druhým člověkem. Ani my ne. - Každý člověk je svobodná, rozumná a individuální bytost jako my.

Člověk je tou nejzákladnější hodnotou a důležitým úkolem je moudře si vysvětlit každý aspekt našeho života. Nás rozvoj není možný bez rozvoje naší bohaté kultury a myšlenek. Setkáváme se s lidmi, s tím, co umí a co vytvářejí nám obohacuje a otevírá nám to oči. Proto si položme otázku, odkud se v nás bere ta, pro nás nešťastná brzda, která nám brání vidět ve druhých lidech dobro a těšit se z jejich radosti a úspěchu? Všichni jsme výjimeční a tato setkání se již nebudou opakovat. Opravdu chceme trávit své dny závistí a smutkem?

Všichni toužíme po dobru, ale bohu-

František Ječmen
prezident

me si svobodně zvolit témař vše. Třeba zemi, ve které chceme žít.

Ptal jsem se mnohých již porevolučních emigrantů, proč Kanada? Důvodů a příběhů je mnoho, ale většinou mají jedno společné: dobro pro rodinu,

která rozhodnutí musíme udělat okamžitě, ale většinu z nich je možné si naplánovat a důkladně analizovat.

Člověk, který se snaží žít ve shodě s hodnotami lidství, je opravdový umělec. Snaží se, aby život byl krásný pro každou lidskou bytost, za kterou je zodpovědný. Člověk se učí celý život pravdě, moudrosti a svobodě, ale jedině tehdy se to podaří, když uzná, že člověk je zázrak, že podstatnou hodnotou není jen práce, peníze, ne jen intelekt, ne jen tělo, ale člověk ve svém komplexu - lidská duše a srdečko. A dobré druhého člověka by mělo být nad všemi lidskými hodnotami.

Kulturou člověk rozvíjí svoji existenci. Kulturu se člověk stává lidštějším. Kultura je tím opravdovým způsobem bytí člověka. Kultura člověk tvorí a kulturu je tvoren. Kultura rozvíjí vnitřní prostředí a tím tvorí vnější prostředí našeho lidství. Není možné se zabývat těchto několika větách aspektů a charakteristikou kultury, ale zastavíme se u jedné z částí kultury, a tou je umění. Umění je srdcem kultury. Jen v umění může člověk zachránit něco ze sebe, jak tomu věřili už antičtí básníci.

ThLc. JOACHIM LATAWIEC ThD
Umění, tedy poezie, hudba, architektura, malířství, divadlo, jsou nejvyšší podstatou kultury tehdy, jestliže jsou namířené k dobré člověku. Umění vytahuje krásu z lidi a světa a má moc tvorit krásné lidi a krásný svět. Člověk skrz umění tvorí krásu, zatímco krásu vytváří hlubší význam našeho života a dává životu smysl. Samozřejmě prace umělce slouží jinak než práce zemědělce. Zemědělec se stará, aby mohl hrát hradby. K po-

Autor (*3.3.1969 Zory), je teolog, dogmatik, psycholog, kulturolog a antropolog. Pochází z Polska, vystudoval univerzitu Jana Pavla II. v Krakově a Varšavě a v roce 2007 obhájil doktorát na Papežské akademii ve Wroclavi. Ve své odborné činnosti se zabývá člověkem a jeho kulturou z pohledu psychologie, teologie a antropologie a emigrantské psychologie, problematice tzv. světoobčanů. S manželkou Eliškou mají tři malé děti Jonáše, Noemi a Deboru.

Setkání andílka s andělem na Mikulášské nadílce MMI v sobotu 5. prosince

Foto Věra Kohoutová

bezradnosti života, protože každý člověk je zázrak. Věci, které denně používáme, nám pomáhají v dosažení cílů. Např. tužka, mýdlo... Používáním je ničíme, až jednoho dne přestanou fungovat a stanou se nepotřebné a nám nezbývá, než je vyhodit a kupit si nové. Ale s lidskou bytostí to tak být nesmí. Všichni jsme z velké

žel někdy nás tyto touhy spletou a my se ženeme za věcmi a lípme na něčem, co je spíš zlé, než dobré. Samozřejmě nezáleží jen na nás samotných. To, co si vybíráme, záleží na mnoha aspektech. Například na intelektu, charakteru, na tom, co na nás působi v vnějšku. Máme velkou výhodu, protože jsme svobodní. Muže-

nu ukryté v majetku. Nikdy jsem ve svém okolí nepotkal lidi, kteří by tak tězce a dlouze pracovali, jako lidi v Kanadě. Opravdu buduje to, čemu se věnuji, moji rodinu? Neníčim svou prací vztahy s druhými lidmi? Abychom našli odpověď na tuto otázku, je potřeba poznat všechny plisy a minušky našich rozhodnutí. Jistě, ně-

KLUB KNIHOMOL

Pod záštitou MMI zahajuje svou činnost:
čtvrtek 16.00- 20.00 h.
basementu našeho domku, přezutí prosím s sebou.

Nabízíme více než 1000 knih z páté ruky - české, slovenské, anglické, o kterých si můžeme přátelsky poklábotis.

Můžete si vzít oblíbenou s sebou domů pod přísahou, že ji po přečtení necháte kolovat.

Luděk a Vanda Medunovi

16 Wimpole Dr., Toronto • (416) 446-7609

Preferujeme ohlášení předem.

Generální konzulát České republiky v Torontu

přeje čtenářům Nového domova
krásné vánoce
a do nového roku 2016 zdraví a
spokojenost.

ADRESY

VELVYSLANECTVÍ ČR V KANADĚ
251 Cooper St.
Ottawa ON K2P 0G2
Tel: (613) 562 3875
Fax: (613) 562 3878
E-mail: ottawa@mzv.cz
www.mzv.cz/ottawa

VELVYSLANECTVÍ SR
Velvyslanec ANDREJ DROBA
50 Rideau Terrace, Ottawa
ON K1M 2A1
PO-STVRTOK 8:00-16:15 hod., PIA
8:00-15:00 hod.
Tel: +1(613)749 4442 kl.101
Email: andrea.dankaninova@mzv.sk

GEN. KONZULÁT ČR v TORONTO
Gen. konzul VLADIMÍR RUML
2 Bloor St. W. suite 1500, Toronto
ON M4W 3E2
Tel: +1(416) 972 1476
Fax: +1(416) 972 6991
Email: toronto@mzv.cz
www.mzv.cz/toronto
Nouzové linky: +1 (647) 282 8119
+1 (647) 406 9221

HONORÁRNÍ GENERÁLNÍ
KONZULÁT ČR V CALGARY
Hon. konzul JERRY JELÍNEK
Calgary, AB T2V 0E5
Suite 303 - 6707 Elbow Dr. SW
Tel: +(403)269 4924
Fax: +1 (403)259 4533
Email: calgary@honorary.mzv.cz
jelinek@terrangement.ca

HONORÁRNÍ GENERÁLNÍ
KONZULÁT ČR V MONTREALU
Hon. konzul dr. HYNEK ŽIKOVSKÝ
1920-2020 Rue University Montréal,
Québec H3A 2A5 Tel: 1(514)316 4383
Email: montreal@honorary.mzv.cz

HONORÁRNÍ GENERÁLNÍ
KONZULÁT ČR VE VANCOUVERU
Hon konzul Veronika FLORIANOVÁ
Působnost: Britská Kolumbie
Časový posun: -9 hod
PA 15.00 - 17.00 (předem dojednat)
112-1118 Homer St.
Vancouver BC V6B 6L5
Telefon +1(888)348 8779
vancouver@honorary.mzv.cz

VELVYSL. KANADY V PRAZE
Ve strunách 95/2, 160 00 Praha 6
Tel: +(420)272 101 800 Fax: +(420)272
101 890 Email: canada@canada.cz
www.canada.cz

ČSSK V KANADĚ
PO Box 564, 3044 Bloor St. W.
Toronto ON M8X 2Y8
Tel: (416) 925 2241 Fax: (416) 925 1940
Porady a ověřování dokladů:
Email: ustredij@cssk.ca nebo toronto@
cssk.ca, www.cssk.ca
Torontská pobočka (416)762 6846

ŘÍMSKO-KATOLICKÝ KOSTEL
SV. VÁCLAVA
Rev. LIBOR ŠVORCÍK
496 Gladstone Av., Toronto ON
M6H 3H9
Tel: (416)532 5272 Fax: (416)516 5311
www.katolik.ca

SLOV. EV. KOSTOL SV. PAVLA
Rev. LADISLAV KOZÁK
1424 Davenport Rd., Toronto ON
M6H 2H8 Tel: (416) 658 9793

RÍM. KAT. KOSTOL SV. CYRILA
A METODA, farár JOZEF VAŇO
5255 Thornwood Dr., Mississauga,
ON L4Z 3J3
Tel: (905) 712 1200
Fax (905) 712 0974

DEPT. OF SLAVIC LANGUAGES
UNIVERSITY OF TORONTO
Alumni Hall, 121 St. Joseph St.,
Room 405, Toronto, ON M5S 1J4
Associate prof. Veronika Ambros
Tel: (416) 926 1300 ext. 3200
veronika.ambros@utoronto.ca

Jakub J. Ryba ČESKÁ MŠE VÁNOČNÍ

20.12. koncert v kostele sv. Václava 17:00

vstupné \$20
(vstupenky Martin Přibán tel.: 647 736 1287)

24.12. Půlnocní mše v kostele sv. Václava 22:00

25.12. Vánoční mše v kostele sv. Václava 10:30

25.12. Vánoční koncert 12:30

St. Paul's Slovak Lutheran Church, 1424 Davenport Rd, Toronto

Solisté, smíšený sbor a orchestr
Řídí Karel Tamchyna

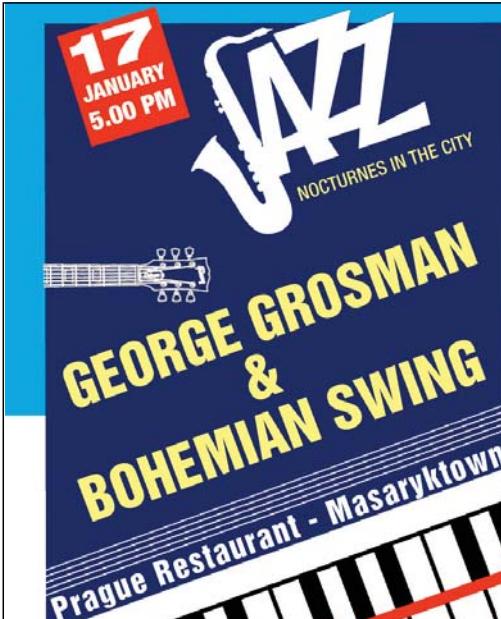
ČESKÁ KNIHOVNA MASARYKOVA INSTITUTU

ST 16.00 - 21.00 h.

Info (416)439-0792

Office of MMI (416)439-4354
450 Scarborough Golf Club Rd., Toronto, ON

George Jiří Grosman - kytara, zpěv,
Brandon Walker - soprán a tenor saxofon
Ian MacGillivray - trubka, zpěv
Rachel Melas - kontrabas
Dave MacDougal - bicí
Speciální hosté večera:
John Keith - akordeon
Pepa Musil - klávesy

TICKETS: \$25.00 at the door

450 Scarborough Golf Club Road
Rezervace: 416-289-0283

K vánočnímu příběhu patří Nazaret, Bettlém a Jeruzalém. A také Egypt. Ten má v biblickém poselství zvláštní postavení. Do Egypta sestoupil praotec Abraham, tehdy se ještě jmenoval Abram, když byla v Zemi zaslibené neúroda a hlad. Stejně tak jeho vnuk Jákob se svým početným rodem – a byl z toho jeden z nejsilnějších příběhů starověkých dějin izraelského národa. Egypt plnil roli dočasných azylů, záchrany před něčím hodně neblahým. Podobná situace se znova opakovala po narození Ježíše. On a jeho rodiče, Josef s Marií, našli právě v Egyptě ochranu před zuřivým a paranoidním judským králem Herodesem, který měl v úmyslu malého Ježíše zabít.

Následující příběh je trochu jiný, ale také se týká Egypta a současně Jeruzaléma. Hlavní roli hraje egyptská Koptská ortodoxní církev. V jejím čele stojí pápež. Nikoli římský, katolický Svatý otec František, ale koptský - Tawadros II. V úřadu je od roku 2012 a před letošním adventem se dostal do prekérní situace. Ve středu 25. listopadu totiž zemřel Anba Abraham, metropolitní arcibiskup jeruzalémský, po koptském papeži druhý nejvyšší hodnost této církve. Ve své poslední vůli vyjvil přání, aby byl v Jeruzalémě také pohřben. Nezbývalo než uspořádat smuteční ceremonii v Jeruzalémě a na té by neměl chybět koptský papež Tawadros. Objevil se ale problém.

JERUZALÉM 2015

Pro ND Lubomír Stejskal

Tawadrosův předchůdce na stolci svatého Marka, Šenuda III., vydal totiž v roce 1979 zákaz údům své církve cestovat do Jeruzaléma. Bylo to paradoxně v roce podepsání egyptsko-izraelské mírové smlouvy, ve své době unikátního dokumentu, po desetiletích nepřátelství a váleč mezi Araby a Izraelci, kdy se vztahy mezi oběma zeměmi pozitivně změnily. Oficiálně zdůvodněním kategorického stanoviska nejvyššího koptského představitele byla „okupace“ východního Jeruzaléma Izraelem. Šlo tedy o důvod politický, což zde uvádím proto, že tématu „církev a politika“ se v tomto článku ještě dotkneme.

Tawadros II. stál tedy před dilematem. Na jedné straně víc než morální povinnost do (východního) Jeruzaléma na pohřeb odcestovat, na druhé straně je tu ale zákaz jeho předchůdce. Pokud ho poruší, stane se cílem kritické kampaně. A přesně to se stalo. Tawadros II. do Jeruzaléma odletěl - přes izraelský Tel Aviv, nikoli přes Jordánsko, což od ohně kritiky přímo další olej. V egyptských médiích vyvolala cesta mnohobě negativní reakce, neboť papež vlastně porušil bojkot Izraele vyhlášený koptskou církví. Ten se může jevit jako něco, co je „papežštější papeže“, protože existují i mezi Egyptem a Izraelem korektní vztahy (jistěž nikoli vřelé přátelství), proč by takové vztahy nemohly existovat mezi koptskou církvi a Izraelem? Jenomže takto přimocný nás svět není. Zdánlivě normální věc, přítomnost nejvyššího cirkevního představitele na poříbu druhého nejvyššího představitele, se tak proměnila v tanec mezi vejci – ovšem především díky tomu, že samotná koptská církev si stanovila omezení, o nichž bylo předem jasné, že je dříve nebo později bude muset porušit. Když Šenuda III. zákaz cest do Jeruzaléma formuloval, musel vědět především to, že tím postihne vlastní věřící. (Když mohou v Jeruzalémě jediní koptové žít, proč by ho jiní nemohli alespoň navštívit?) Kromě toho mohl papež tuště, že pozemská putový hodnotná koptské církve v Jeruzalémě jednoho dne skončí a že tedy bude nutné řešit otázku přítomnosti osobnosti z egyptského vedení církve na pohřbu.

Na poměrně masivní kritiku Tawadrose III. kvůli jeho cestě do Jeruzaléma odpověděla koptská církev oficiálním prohlášením, v němž je uvedena celá řada pozoruhodných argumentů. Zřejmě kvůli obecně rozšířenému arabskému názoru, že „co je izraelské je automaticky špatné“ církev zdůraznila, že její pařezen navštíví Jeruzalém s izraelským vizelem, ale že cestu koordinovala Palestinská samospráva. Otázka je jak, když v Jeruzalémě, metropoli židovského státu, nemá žádnou pravomoci. Dále je prohlášení uvedeno, že během návštěvy Jeruzaléma se koptský papež nesetal s žádným izraelským ani palestinským představitelem. Je pravda, že Tawadros odmítl pozvání říše Autonomie Abbáse, aby za ním přijel do Ramalláhu, ovšem podle některých zdrojů papež při pobytu v Izraeli doprovázela náměstek izraelského ministra regionálního rozvoje Ajub Kará (není ovšem Žid, ale Drúz).

Plikant je ta část prohlášení, v níž jsou odmítnuty jakékoli spekulace o možnosti normalizace vztahů koptské církve s Izraelem. Cirkevní pozice je prý jasná: „My nevrašíme náboženství do politiky nebo politiku do náboženství.“ Při vší úctě: právě to koptská církev, pokud jde o Izrael, dělá. Její proklamovaná zásada zůstává a nadále nezměněna, říká. Tedy: žádné cesty do Jeruzaléma except with Egyptians hand in hand. Myšleno ruku v ruce s egyptskými muslimy. Zasazenou do správných souvislostí: až skončí „okupace“ Jeruzaléma a jeho východní část bude opět v arabských rukou. To ale vypadá dost bezzádějně, protože podle izraelského Basic Law: Jerusalem z roku 1980 je Jeruzalém, celý a sjednocený, hlavním městem Izraele. Myšleno napořád.

Osobní slovo závěrem. Mnozí z nás se jistě za východní křesťany modlí, neb ti jsou jako menšina v muslimském moři často vystaveni pronásledování. Ano, i já mám o ně obavy. Současně ale nemohu přehlédnout, že egyptská Koptská ortodoxní církev je programově silně protizraelská. Obávám se, že vic než musí. A to je zase můj problém a mé dilema.

Přání do roku 2016: aby se právě toto změnilo. Požehnané svátky všem! ☺

Z DOMOVINY

■ Obyvatel České republiky za letošní první tří čtvrtletí přibylo o zhruba 7800 na 10,546 milionu. Za nárůstem jsou jen přistěhovalci, víc lidí totiž změlo, než se narodilo. Uzavřených manželství bylo meziročně více, rozvodů méně.

Sňatků letos do konce září přibylo o 742 na 40.850. Ženichům bylo v průměru 31,9 roku, nevěstám 29,2 roku. Rozvodů bylo méně než před rokem, jejich počet klesl o 614 na 19.157. Předběžná čísla zveřejnil Český statistický úřad. Ze zahraničí přišlo do Česka za tři čtvrtletí 25.583 lidí, vystěhovalo se jich naopak 17.110.

Narozených statistici evidují 83.622, což bylo o 21 víc než před rokem. Nejvíce rodily třicetileté ženy a nejčastějšími prvorozenkami byly osmadvacetileté ženy. Vzrostl počet dětí narozených mimo manželství, z celkového počtu jich bylo skoro 48 percent a u prvorozenků dokonce 58 percent.

Zemřelých do konce září meziročně výrazně přibylo, podle statistiků hlavně kvůli nárůstu v prvním čtvrtletí. Za tři čtvrtletí v ČR zemřelo 84.250 lidí, o rok dřív jich bylo o 6213 méně. Muži umírali v mladším věku. V době smrti jim bylo v průměru 72,2 roku, zatímco ženám 79,5 roku.

Počet obyvatel Prahy se od počátku roku do konce září zvýšil o 5629 na 1.264.708 lidí. Přibylo jich hlavně díky stěhování. Do hlavního města se za devět měsíců přistěhovalo o 3983 lidí víc, než odešlo. Zároveň se narodilo o 1646 lidí více, než zmířelo.

■ Proces blahořečení kněžích Václava Drboly a Jana Buły se brzy přeneše z brněnské diecéze do Říma.

Církev shromáždila potřebné podklady, které v sobotu 19. prosince při děkovně mši v katedrále na Petrově zařídila a poté dokumenty odesíla Kongregaci pro blahořečení a svatořečení. Návrh pak už bude v rukou římské kurie. Drbola a Buła patří k obětem zpolitizované komunistické justice po zatýkání babických událostech v 50. letech minulého století.

Bula a Drbola byli popraveni v roce 1951 v tzv. babickém procesu. Případ vraždy tří funkcionářů v Babicích posloužil na počátku 50. let jako zámkina k represím proti katholické církvi. Drbola je rodák ze Staroviček na Bratislavu a před smrtí byl babickým farářem. Bula pocházel z Lukova u Moravských Budějovic a sloužil v Rokytnici nad Rokytnou. Oba byli popraveni oběšením v Jihlavě.

■ Príjmy Česka z přijezdového cestovního ruchu stouply za tři čtvrtletí letošního roku o 5,5 procenta na 108,3 miliardy korun. Výdaje Čechů na zahraniční turistiku se zvýšily meziročně o téměř 15 procent. Za dovolené v cizině nebo nákupy v příhraničních oblastech lidé utratili 88,5 miliardy korun. Vyplývá to z údajů Čes-

ké národní banky a agentury CzechTourism.

Zvýšení příjmů z cestovního ruchu souvisí s růstem zahraničních návštěvníků v ČR. Do Česka přišlo za tři čtvrtletí letošního roku rekordních 21,1 milionu zahraničních návštěvníků, meziročně o 8,3 procenta více. Ze vzdálených zemí si nejlépe tradičně vedly Čína a Jižní Korea, pokračoval úbytek turistů z Ruska a Ukrajiny.

■ Americká společnost Amazon plánuje přesunout své centrum pro vrácené zboží z Dobrovíze do pražských Horních Počernic. Nové centrum chce firma otevřít na konci příštího roku. V nové hale o rozloze 40.000 m² firma zaměstná 3000 lidí, z nich 1000 přejde právě z Dobrovíze. Společnost o tom informovala ČTK.

Záměr komise ocenil i ministr zahraničí Lubomír Zaorálek (ČSSD), podle něj už bylo načase, aby Evropa přišla s podobně razantním řešením. Komise navrhla rovněž zpřísňení kontrol

Vánoční Praha Foto Wikipedia

■ Vláda dnes také schválila znění memoranda o porozumění, které má být podepsáno mezi americkou společností, státem a dalšími dotčenými subjekty. Nová hala má sloužit evropským základnám společnosti, kteří vracejí či reklamují zboží zakoupené na stránkách e-shopu.

Podle návrhu by členské státy měly dát agentuře na ochranu vnějších hranic Frontex k dispozici 1500 polních strážníků, které by bylo možné nasadit na ochranu schengenské hranice během několika dní. Součástí nově vytvořeného systému ochrany vnějších hranic by měl být také Náhradní úřad, který by se zabýval návratem neúspěšných žadatelů o azyl do země jejich původu.

■ Policie chce v příštích pěti letech nabrat 4000 nových lidí. Jde o reakci na migrační krizi, návrat extremismu, terorismu nebo kybernetické kriminality. Počet policistů v Česku by po náborech měl přesahnut 44.000. Plánované posílení policie vyjde na 8,3 miliardy korun. Peníze půjdou do platu a vybavení nových členů policie. Vyplývá to z koncepce rozvoje policie v letech 2016 až 2020.

Materiál příští týden projedná vláda. Koncepce počítá také s tím, že na každém územním odboru policie vzniknou alespoň dvě provosedlové hřídky, které budou využídat k nebezpečným situacím. K dispozici by měly mít balistické vesty, helmy a šity nebo dlouhé zbraně.

■ Do České republiky by měla přijet německá kancléřka Angela Merklová, podle premiéra Bohuslava Sobotky (ČSSD) se nyní hledá vhodný termín. Předseda české vlády by s ní chtěl hovořit nejen o migrační krizi a rozdílných pohledech obou sousedních států na trvalé uprchlické kvóty. Rozhovory by se měly týkat také obchodní výměny, modernizace průmyslu, posílení sousedských vztahů.

■ Státní dluh letos ke konci září klesl o 0,6 miliardy Kč na 1,663 miliardy korun. Údaje z poloviny října potvrdilo ministerstvo financí. Na každého Čecha tak připadá dluh zhruba 158.000 korun. Státní dluh je tvořen dluhy vlády a vzniká především hromaděním schodků státního rozpočtu. Financován je pokladničními poukázkami, státními dluhopisy, přímými půjčkami nebo půjčkami od Evropské investiční banky.

ZDROJ WWW.RADIO.CZ, 15.12.2015

Blíží se svátky a s nimi i vzpomínky...

Pro ND Rudolf Jiříček

Ani jsme se nenadáli a už jsou před námi vánoce a s nimi přicházejí i vzpomínky, jak vypadaly za našich mladých let. A tak se někdy vrácim doby po 2. světové válce, kdy už lidé začali opět žít svým způsobem. Tehdy mi bylo kolem 12 let. Před naším domem byla velká náves a na ní se scházela stáda hus. Pokrývala celé náměstí a za deště měly všechny husy zdvižené zobáky a chytaly kapky vody padající z mraků. Odpoledne se na náměstí objevil bubeník a silným hlasem všem oznamoval události z radnice. Elektrika nebyla ještě všeude zavedena a tak se děti rozbíhaly k domu, kde už měli rádio. Tam se opřely o plot zahrádky a z otevřených oken poslouchaly pohádku.

Večer jsme sedávali u stolu pod petrolejovou lampou a sledovali světelný kruh na stropě. Tatínek četl mamince z knížky nejákou povídání a my jsme dychtivě se sestrou poslouchali také.

Na vánoce maminka připravila koláče a s nimi na plechu jsem šel večer k pekařovi, aby nám je upekli. A potom znova jsem šel pro ně.

Když byla obloha byla plná hvězd, naučil jsem se rozehnávat. Větví vůně a na opačné straně Orion. V noci jsme zatajili dech, když chlapci chodili po vsi a zpívali krásné slovácké písničky. Většinu jsme se naučili v obecné škole, která stála vedle kostela, kde bydlel jejich autor pan Hřebáčka, známý celému národu pod jménem Fanoš Mikulecký. Nejdříji jsme zpívali „Mikulecká dědina malovaná, malovaná. A v ní bývá moja milá a v ní bývá moja milá, frajárečka starodávná. Když já jedu dědinu s jatelinou, s jatelinou, hledím na tu zahrádku, hledím

na tu zahrádku, kde jsem stával s frajárečkou.“

Jsou tomu dva roky, kdy se v Mikulčicích pořádala vzpomínka na tohoto autora. Na stadionu se sešly stovky lidí, aby zhlédli večer jeho operetu Cesta zarubaná. Byla s námi i naše vnučka Kristína z Brna a bez dechu sledovala celý děj. Když jsme odcházeli, zhasla všechna světla a stadion se ponoril do tmy a stovky lidí zpívaly tu písničku o Mikulecké dědině. Mráz nám šel po těle.

Tepřve koncem 40. let nám zapojili elektřinu a my jsme si koupili i rádio. Na něm jsme později po nástupu komunistů poslouchali zakázané projevy naší zahraniční vlády na vlně Volá Londýn. To už jsme končili patý ročník měšťanské školy ve 3 km vzdálené Moravské Nové Vsi, kam jsme

ní ještě větší zahradu. Ta byla v době opakujících se ročních záplav Moravy naším dobrodružstvím, spolu se svým kamarádem jsme si vzali dřevěnou vanu (troky) ze stáje a na ní jsme veslovali mezi slunečnicemi po celé zahradě. Až voda opadla, sbírali jsme za humny rybky, které se plácaly ještě v úžlabínoch trávníku. Ale jinak jsme na ně chodili do blízké říčky Kyjovky. Házeli jsme udiče a dřevěný lávky, která nahrazovala most.

Vzpomínám si, jak se jednou na jejím konci objevil sedlák, kterého se všichni báli pro jeho vznětlivou povahu. Kamarád rychle vytříhal udici, ale ta letěla kolem a tomu chlapovi se zapichla do skráň. Museli jsme konec udiče odstříhnout a on s nadávkami a zapichnutým háčkem šel až do Lužic k doktorovi. Byly to krás-

chodili denně pěšky. V ledním vedru, v zimě ve sněhu i za deště nebo bouřky. Po cestě jsme si natrhali na poli „gulačku“, tj. sladkou řepu, kterou jsme svorně hladili o přestávce. Chodili jsme do Sokola a Skauta a prožívali ty nejkrásnější chvíle našeho mládí.

Někdy byly i krušné. To když se rozlila řeka Morava a zaplavila okraj naší obce. Pamatuji si, jak hasiči vytahovali přes okna zatoněho baráku na kraji vesnice i našeho spolužáka a celou jeho rodinu. My jsme měli doma velký dvůr, na konci se stodolou a za

něchvíle a jen mne mrzí, že už je nemohu sdílet ani se svou sestrou, dvojčetem, která odeslá na vždy před dvěma lety, ani s mým kamarádem, který leží několik let s Alzheimerem a ani mne nepoznává.

Ale to už je osud nás starších, kterým zbyvají jen vzpomínky na mládí. Takže i se vzpomínkami přejí krásné Vánoce. □

Dnes jsem dostal hezký e-mail od známého v Kanadě. Je v něm moc krásná dřevořezba betlem ze Slovenska. Podobný Betlém jsem každoročně obdivoval na Vánoce v Praze ve Vyšehradském kostele v Trojické ulici nedaleko Botanicke zahrady.

Byl krásný, i když ne tak velký jako tento, a já jsem tam, aby malý kluk, pod dohledem mého tátu chodil na tu krásu čubrnět. Nevím, jestli ještě existuje, je to přece jen již nějakých 70 let.

Z lipového dřeva vyřezaný betlém, který jsem tentokrát dostal, vyzdvihuje krásy a historii Slovenska od západu

až k jeho východní hranici. V některých místech jsem jako voják byl a bránu sloužícího v bratislavských kasárnách zkoušel navštívit. Továrnou na keramické krásy v Modré jsem navštívil, malovanou lidovou keramiku nakoupil, ve Smolenickém zámku na symposium Akademie Věd pracoval, a jelikož manželka je právě z této části Slovenska, má to všechno pro mne tak nějak speciální význam.

Když jsem tehdy jako voják stopoval od Bratislavu po väžských schodech nahoru na Žilinu a Liptovský hrádek (kde jsem v té době vojákovat zas já), někde v polovině cesty mne zastihla noc a naděje na další stopování začaly být velice mizivé. Podle cesty tam rostly ořešové stromy, ale vlašské ořešky mi večer byly platné jak mrtvemu

zimník (oblíbené to rčení mého tchána stařečka z Koválovou u Senice).

A tak jsem potmě nesměle zatákal na dveře jednoho domku s prosbou, jestli bych se u nich ve stodole na seně nemohl vyspat a ráno pak dál v cestě pokračovat. Byl jsem ohromen milým přijetím, jehož se mi tehdy dostalo. Do stodoly mne vůbec nepustili, dostal jsem bohatou večeři, krásnou čerstvě povléčenou postel i s pyžamem a neexistovalo, abych témě neocékávaným krásám v něčem odpovídal. Během večeře se pak domácí prozradili, že mají také syna na výroji, v jižních Čechách takhle pojde. Prý doufají, že jejich klučík do Čechách takhle pojde.

Cháč, a koví také můžeme. Zklopil a tu slovenskou rodinu poznal a nikdy na ty prosté lidi nezapomenu. Dnes již ani nevím, kde to přesně bylo, ale od té doby nemohu jinak, než považovat jakoukoliv rivalitu mezi Čechy a Slováky za zrestnost, zvracenost a nesmysl.

A jak tak mi ten slovenský betlém tyto pocitily tak hrozne připomněl, chci popřát rodině a všem mým přátelům a znaměněkem hezké Vánoce s nádechem vůně ze Slovenska. A jelikož Smádného mnicha tu nemám, připojím na zdraví všem alespoň Zlatým bažantem dovezeným z Ontaria. □

Venu sněží a mrzne, uvnitř šveholi vánoční písničky a voní pečivo, které paní Firlrová s úsilím modeluje do tradičních tvarů koleček, rohlíčků a věnečků, ale její úsilí mafí vnučata pracíckama a fantazii; a Eva se tak v roli babičky poprvé připravuje Vánoce.

Ano, poprvé dělá Eva rádné Vánoce, protože naše kvarteto vnučat ve věku 5, 4, 3 a 2 roky byly předchozí roky daleko, ale tento pro nás požehnaný rok jsou v Ontariu.

Starší syn Rostík s rodinou strávil troje Vánoce v Malajsii a mladší syn Petr praktikoval inženýrství na západě v Albertě. V druhé polovině roku se obě mladé rodiny vrátily do starého Ontaria a pro nás, prarodiče, je rok 2015 rok vskutku požehnaný.

Dříž se svého návykového optimismu zuby nehty, aby nevzdychal ve sboru s evropskými přáteli, kteří vnímají tyto tradiční křesťanské Vánoce jako poslední Vánoce, které jsme 70 let slavili v rostoucím blahobytu.

Naposled použíj jméno Obama, jehož sedm let u kormidla globální bezpečnosti zavedlo svět na křížovatku: hlavní důvod této civilizační kolize bylo zhola ukvapené stažení americké armády z Iráku v roce 2011, a tim vytvořený terén pro vznik zpustlého kalifátu a radikálního islámu. Obama svou slabostí poslal houf kazivstvů a v pozadí se pochechtává KGB rozvědčíkem Putinem, který podporuje to, co škodí Americe a svobodě.

Obama zlákal americké voliče na sousloví „Naděje a změna“ a za sedm let přivedl svět k beznaději a na co sahl, to změnil k horšímu doma i na světě. Za pář nebo deset let bude Obama hodnocen jako nejslabší ze slabých amerických prezidentů, který navelil svět na pokraj propasti.

Přeju klidné Vánoce, radost, štěstí bez konce

Pro ND Rošta Firla

Pro Obamu příští rok nebude milostivý ani doma pod palbou rozlíčených kandidátů na nového prezidenta, ani venku za hranicemi Ameriky, kde bez účasti silné supervelmoci chaos roste a gangsteři zvyšují úzkost na paniku. Snad Obama vrátí Nobelovu cenu míru, kterou dostal v horečce evropského bláznovství, ale spíše nevrátí, protože narcisista nevidí vlastní karikaturu v zrcadle.

Kanada nemají den klidu od říjnových voleb; zvolili sobě nového premiéra dost podobného Obamovi, tedy bez politických zkušeností a zásluh na kontě bombastických slibů změn.

Justin Trudeau v prvních dnech na výsluní slíbil stáhnout kanadské stíhačky z náletů na ISIS a opakoval tento úmysl na úsvitu dne masakru v Paříži. Bez uzávěrného plánuje na počátku prosince vnitř svou vizi záchrany planety Země před klimatickou změnou, zatímco Brusel a celá Evropa se krčí před radikálními islamisty poschovávanými mezi záplavou uprchlíků a místních muslimů.

Kanada dostanou od nového premiéra vánoční dárek v podobě 25.000 uprchlíků, a toto humanitární gesto zamaloval adventní radovánky nesčetným funkcionářům kanadské vlády, kteří po masakru v Paříži nabádají mladého premiéra k rozvážnému zopomnění přílivu neprověřených a militantních islamistů. Můžeme jen doufat, že kanadské prosincové mrazy kolem minus 30 Celsius zchladí uprchly i liberály, že práce chvatná je málo platná, a navíc splatná z kapes daňových poplatníků.

Moderní vánoce jsou čas konzumu a utracení a často zadlužování se, z čehož kocovina přide až koncem ledna či v únoru v podobě bankovního výpisu a rozčírování, že dluh se musí splácet námezdnou prací, pář dnů před volbami konzervativní kandidáti mluvili o vládním rozpočtovém přebytku půl čtvrté miliardy a týden po volbách Liberální vítězové nahlásili desetimiliardový deficit; o týden později vypočítali, že pokrytí humanitární pomoci uprchlíkům bude koštovat vládu - rozuměj daňové poplatníky - půl druhé miliardy, což i mizerný počet podél 25.000 uprchlíků a dostane cirká \$50.000 státních nákladů na aklimatizaci jednoho uprchlíka. A to je dost peněz, to je víc než průměrný příjem Kanadána za rok.

Inu, každý špás něco stojí, a tak přestaňte mluvit o humanitární pomoci, ale mluvme o finanční pomoci, protože nakonec za každý laskavý podnik přijde vyúčtování stejně jako že i ty nejpoetičtější vánoční radovánky koštují kupu peněz, a většina lidí se ptá PROČ? potom, namísto předmíti.

A v té věci jsou liberálové jako pubertáci, kteří dostanou kreditku od rodičů, aby si osladili život. Omlouvám se za tu obočku z adventní poezie do předvánoční politiky.

Zavezl jsem vnučata do lesa a děti vybraly tu nejsprávnější borovičku z nečetných borovic; zářící dětské oči jsou to nejhezčí ze všech adventních radostí a hlavnímu důvodu, proč Vánoce děláme co nejkrásnější. Přeju všem svátky plné pohody a radosti. Setkáme se až v novém roce 2016. □

Předvánoční

Pro ND Honza Chlumský

cháč, a koví také můžeme.

Zklopil a tu slovenskou rodinu poznal a nikdy na ty prosté lidi nezapomenu. Dnes již ani nevím, kde to přesně bylo, ale od té doby nemohu jinak, než považovat jakoukoliv rivalitu mezi Čechy a Slováky za zrestnost, zvracenost a nesmysl.

A jak tak mi ten slovenský betlém tyto pocitily tak hrozne připomněl, chci popřát rodině a všem mým přátelům a znaměněkem hezké Vánoce s nádechem vůně ze Slovenska. A jelikož Smádného mnicha tu nemám, připojím na zdraví všem alespoň Zlatým bažantem dovezeným z Ontaria. □

Milí přátelé, posílám vzorek textu, který vyjde ve 3. vydání Ruperta. Myslím, že tak takříkajíc zabíjeme dvě mouchy jednou ranou: ukázka článků, které nebyly uveřejněny, a reklama tohoto vydání.

JOSEF ČERMÁK

He must have been one of the most popular refugees from communists. Those of us who had the luck to meet him in a refugee camp in West Germany after 1948 would – I believe – agree that his life was of heroic proportions. This printer and a social democrat of the first Czechoslovak Republic school, was born on September 11, 1898 in Prague, learned printing and became one of the acknowledged masters of his craft. He came to West Germany without his family. And also without the expectation that someone will take care of

Jaroslav Reichl's gift of Czech Book Collection

him: he got himself a job at a printing company (and even got a job -as a general helper- for me. At night when he didn't work, he told us about the first Czechoslovak Republic, about his love for his native land, its art and literature, but also of his love of freedom without which he couldn't live. He couldn't live without his family either. One evening, a few weeks later, he told us that he was going to bring it out.

And he did: some months later I received a letter from him! (I was then already living in Canada) advising me that both he and his family were safely in West Germany he and hoped that he would be able to come with his wife and two children to Canada. Eventually, the Reichl family made it to Canada, both Jaroslav and his wife Jindra found decent jobs. Their daughter Alena and son Jindrich were getting used to Canadian school system.

Then tragedy struck: Jaroslav was doing something in the downstairs kitchen when a hot upstairs shattered the quiet of the day. Jindrich, who suffered from schizophrenia took his life. Alena, who graduated from University of Toronto and went into teaching, ended her teaching career as a Vice-Principal of a Metro Toronto Public School. She married Carl Alexander (both were excellent skiers and spent many days on the slopes of the Blue Mountain). Jaroslav's wife Jindra died first. Then Jaroslav and as the last – their daughter Alena. Her husband, Carl Alexander, approached me about his father-in-law's collection of rare books. Because of years of excellent work by Luba Frastaky, I suggested that he contacts the Fisher Library. The Petro Jacay Centralland as European Resource Centre, with Ksenya Kiebzinski in charge, issued in the fall of 2012 an excellent article under the title "The Jaroslav Reichl Czech Book Collection". The opening paragraph states: "The Thomas Fisher Rare Book Library holds some of the finest examples of Czech book design and illustration, and has one of the largest collections of Czech modernist and avant-garde imprints in North America. The collection has been built both systematically, through purchases of books thanks to the Josef F. Scheybal Czech Cleton Fund, and through the generosity of donors. The collection was greatly enhanced this past year with the donation from Carl Alexander of his father-in-law's, Jaroslav Reichl's, private library. In all some five hundred volumes were added to the University of Toronto Libraries, with half going to the Fisher Rare Book Library." Práště se dozvítěte více. Nezapomeňte si noviny obstarat. ☐

Lingvista o nejen Vánocích... Pro ND Miloš Vsetínský

Vánoce, Vánoce přicházejí, zpívá se v jedné písničce, jež se stala před lety v Czech Republic hitem. Možná se bude někdo divit, ale s Vánočními či Vánoci se setkáváme až od roku 1993. Léta letoucí totiž nepřicházejí a neslaví se Vánoce, ale vánoce. Možná si řeknete – no a co, Vánoce jak vánoce. Ale vidíte ten jazykový rozdíl? A o ten jde.

S vánoci či vánočemi dnes už člověk ve staré vlasti moc nepochodí, hlavně ve škole ne. V diktátu, domácí úloze či ve slohové práci červeně podezřené „v“ nikoho nemine. I když v jednom případě by minout mohlo. To by ale žáci a studenti museli moc hodnému panu učiteli, profesorovi či paní učitelce nebo profesorce vysvětlit, že chápou svátkové období Vánoc v mezikulturních souvislostech. No a tom případě je možné připustit psaní s písmenem malým, protože svátky a svátková období jiných než křesťanských kultur se v běžném úzu píší s počátečním písmenem malým, třeba chanuka, purim... Školáci a studenti to s tím malým „v“ ráději ale vůbec nezkoušeji. Vyučují by tit „mezikulturní souvislosti“ totiž nemusel uznat. Na rozdíl od Vánoc a vánoce je Ježíšek a ježíšek léta letoucí stále Ježíškem a ten druhý ježíškem, a to i bez mezikulturních souvislostí. No a Silvestr a silvestr jakbysmet. Dá rozum, že ježíšek je dárek, že silvestr je poslední den v roce, ježíš mnohdy bývá víc než veselý. Bomba jako prase, kterou mezi silvestrovskou pyrotechnikou v českých obchodech také najdete, mluví za vše.

Dovedete si ale představit, že by poslední den v roce měl svátek třeba Přemysl, Ludvík nebo Miloš? Já, jeden z Milošů, si to představil vůbec nedovedu. Přát někomu namísto veselého silvestra veselého přemysla, ludvíka, veselého miloše? Hrůza na tu jen pomyslet! Budme rádi, že poslední svátek v roce má v kalendáři právě Silvestr, že silvestr je nejen 31. prosinec, poslední den v roce, ale i zábava, oslava na ukončení roku. Kdosi kdysi to udělal s tím Silvestrem moc dobré. Štastná a veselá! A veselý silvestr! ☐

You'll soon miss Harper trust me

By John Snobelen

I suspect a lot of Canadians will soon be fondly remembering Stephen Harper's time on the international stage. Harper wasn't particularly photogenic. People were more likely to ask him to take their picture than to cuddle up to him for a selfie. But he was a serious player on foreign affairs. Serious people make commitments they intend to keep.

Which is why Harper formally withdrew Canada from the ill-fated Kyoto Protocol, a fundamentally flawed agreement that prime minister Jean Chretien signed with public flourish and then ignored. Harper was not given to suffering fools in the international community.

John Baird, his minister of foreign affairs, ruffled staid diplomats with a burning speech at the United Nations headquarters in New York. In words and deeds Canada took principled stands on the global stage, including sending brave soldiers and a cadre of CF-18s to fight the terror of ISIS.

Compare Baird's forceful stand at the UN with the performance of newly-minted Minister of International Trade Chrystia Freeland, on the Bill Maher show.

Freeland, who entered political life by succeeding Bob Rae as the MP for Toronto Centre, was recently the victor in an election battle with NDP

candidate Linda McQuaig for the right to represent the good folks in the new riding of University-Rosedale.

No doubt this was a battle of intellectual titans in the toniest neighborhood in Canada.

But in the hands of comic and political commentator Maher, Freeland, an award-winning author and journalist, was reduced to spewing incoherent Liberal talking points.

Maher earns his living in the grand tradition of political satire. He has, in a dramatic statement of the obvious, called out sharia law and the medieval treatment of women in much of the Islamic world.

This is not a shocking stand but, in a championship of political correctness over logic and reason, Freeland managed to take exception to Maher's attack on stoning, honour killings and female mutilation. It was pitiful.

But not as pitiful as Prime Minister Justin Trudeau's glib presentation at the Paris climate summit.

In the Harper era, Canada sent a modest delegation to these annual chinwags.

But the new, more enlightened Trudeau government, in an obvious effort to burn as many hydrocarbons as possible, sent a passel of politicians and professional do-gooders to Paris.

Clearly, the prime minister requires a fawning audience of fellow travelers. Speaking to the delegation of First Nations politicians, the sagacious Trudeau said, "Indigenous people have known for thousands of years how to care for our planet."

So, at no small expense, Trudeau takes an entourage to an international summit focused on the effects of 7.3 billion people living in an increasingly industrialized world and contributes the dazzling observation that, for thousands of years, very small populations of hunter-gatherers managed to not disturb the climate. Brilliant.

In all of the bafflegab surrounding global warming, no one has heretofore made the observation that if we simply eliminated most of the world's people, things would be fine.

One assumes that Canada's approach to climate change will now shift from the dubious practice of taxing carbon and focus on hunting, fishing and subsistence farming.

On the international stage or here at home it is clear that the Trudeau government is singularly committed to appeasement and platitudes.

Conviction, principles and serious leadership? Not so much.

Maybe we should have sent Harper and Baird to Paris.

(Snobelen was a cabinet minister in the Conservative government of Ontario premier Mike Harris)

Source: <http://www.torontosun.com/2015/12/04/youll-soon-miss-harper-trust-me> ☐

More Support on the Way for Service Providers

Minister announces extensions to agreements and new funding for those providing services to refugees and newcomers

December 9, 2015 – Ottawa, ON – The Honourable John McCallum, Minister of Immigration, Refugees and Citizenship today announced that more funding will be provided for resettlement and settlement service providers by extending current contribution agreements and providing new funding where and when it is needed.

As an essential first step, Resettlement Assistance Program (RAP) service providers will receive a 25 percent increase to this year's funding, \$3.6 million, to ensure they have supports in place as soon as refugees arrive. Over the next four years, a total of \$335 million will be used for settlement and resettlement services, both in Canada and abroad, in stages as Syrian refugees needs arise. Approximately \$94.5 million of that money will be used to provide income support to refugees.

Settlement and resettlement service providers will play a very important role in helping Syrian refugees integrate into communities across Canada. Resettlement services are provided to refugees within the first weeks in Canada and include airport reception, assistance with customs at the port of entry, temporary accommodations and basic orientation for life in Canada. Settlement servi-

ces are available to all refugees and permanent residents and include language training, help finding employment and making connections in the community. The Government of Canada has committed to bringing in 25,000 Syrian refugees by the end of February, and providing funding stability in the settlement and resettlement sector is an important factor in helping to face this challenge.

Canada currently spends almost \$640 million each year, outside Quebec, on resettlement and settlement services. To ensure stability, the government will keep funding these services.

This means that decisions regarding the 2015 national Call for Proposals (CFP) for new contribution agreements that would have been put in place for 2016, have been put on hold. The government will return to decisions on the 2015 CFP, later in 2016-2017, once urgent needs arising from the Syrian refugee initiative have been addressed.

The Minister noted that many municipalities have expressed an interest in welcoming Syrians as part of the current initiative. Following arrival at ports of entry in Canada, Government-assisted refugees (GARs) will go to one of 36 cities across Canada where there are organizations with services specifically for refugees.

There they will receive immediate and specialized support services. In subsequent weeks they will move

into permanent accommodation including in surrounding communities, or elsewhere in the province where supports are available.

Minister McCallum discussed this issue with his provincial and territorial counterparts and many mayors last week. All partners recognize that they have a role to play in ensuring that key supports are in place in municipalities that want to accept refugees before any will be sent there. For example, interpreters, language training classes, and potentially specialized health services, such as counseling for those dealing with the trauma of fleeing violent conflict.

Quick facts

This announcement results in almost \$640 million to fund settlement and resettlement service provider organizations for all newcomers in 2016-2017.

Over the next four years, the government committed to spending another \$335 million targeted to help integrate Syrian refugees. Of that, \$3.6 million will go immediately to support RAP service providers: organizations that provide specific support to refugees upon arrival. And almost \$94.5 million will provide income support for up to one year covering essentials such as food, incidentals, shelter and transportation.

The 25,000 refugees to be settled, including privately sponsored refugees and GARs, are in addition to the 3,089 Syrian refugees who have already arrived in Canada from January 1, 2014, to November 3, 2015. Source: news.gc.ca/web/article-en.do?nid=1024109 ☐

Nahlížíme do rodokmenu – je bohatý, pestrý a zajímavý. První dva předkové, oba Janové, pocházejí z roku 1628 a 1632 a oba jsou chalupníci. V roce 1655 se narodil Václav Ryba, povoláním kloboučník, což bylo tehdy řemeslo více než zajímavé. Následuje Jan Petr Ryba narozen 1678, který s dvěma manželkami přivezl na svět 12 dětí – mezi dětmi opět počítají kloboučnické řemeslo. Výjimkou je syn Jakub Jan, narozený 1732, se kterým do rodu vstupuje poprvé učitelská dráha. Jakub Jan je pro nás však důležitý hlavně tím, že je budoucím otcem Jakuba Jana Ryby – hudebního skladatele a pedagoga.

Ten se narodil v Přešticích 26. října 1765 a dostává při křtu jméno Jakub Šimon. Používá jméno Jakub, oslovuji ho tak rodice i učitelé ve škole.

Teprve mnohem později se u něho zmíňuje jméno Jan, objevení je dosud obestřeno tajemstvím. Dohady jsou dvojí, snad bylo po otci anebo získáno břífrováním. Neví se. Šťastné dětství prožíval u Přešticích. Podnětné hudební prostředí učitelské domácnosti v něm vzbuzovalo touhu po umění a vzdělání, která jej provázela celým životem. Druhá část dětství prozívána od roku 1771 v Nepomuku už totík idlická nebyla. Každopádně na úplném počátku zdejší školní docházky se u něho projevoval v celém vyučování až odpor. Bylo to ovšem dánou hlavně lidskými vztahy, neboť jeho učitel byl učitelem neoblíbený, používající ccela neúměrně fyzické tresty, bez sebemenší snahy něčím zajímavým žáky upoutat, naopak mezi ně vnášel strach, neklid a nevlidnost.

Největším životním vzorem byl pro Jakuba Jana Rybu již zmíněný otec Jan. Povahou tichý, neprůbojný člověk, ale vždy charakterem rovný, čestný, uznavající pravdu. Nepružnost se u něho projevila už v tom, že vždy vykonával pouze pomocného učitele a po vyšší metě netoužil. Syna věděl důsledně k hrdlibě. Díky němu Jakub Jan už ve svých necelých pěti letech obstojně hrál na housle i klavír. Také pokoukal po varhanách. Se svým hudebně nadaným otcem to neměl vždy jen lehké. V útlém věku se Jakub Jan pokusil složit svou první skladbu s názvem Salve, kterou otec pochválil, ale zároveň ji sám Jakubovi poněkud upravil.

Pro citlivého Jakuba to bylo neuvěřitelné zklamání, později se o tom zmínil i v svých zápisech. Také její pozdější kostelní provedení mu do srdece ani duše nikterak neproniklo, což si zaznamenal také. Díky svému strýci pokračoval ve svých patnácti letech na dalších studiích v Praze na piaristickém gymnáziu. Do Prahy šli, pro nedostatek peněz, pěšky. V katalogu školy je uvedena jeho klasifikace v průběhu pěti semestrů z let 1881-84. Tři semestry chování bezúhonné, pak chvalitelné a slušné. Prospečná stále 1, nadání dobré, schopnost využít poznatky „neúnávná“. Každou volnou chvíli využíval k návštěvě kostelů, kde zněly skladby domácích i cizích tvůrců v provedení vynikajících umělců. Hodně si oblíbil nejen chorální zpěvy, ale i jiné skladby. A opisoval vše, co z hudby mu přišlo do ruky.

Prahou byl nadšený a kdesi si teď poznamenal: „Chuť studovat jsem pocítil vlastivě a přejde mě až v hrobě.“ Pražskou idylu přerušil otcův dopis, ve kterém svému synovi oznamuje, že se unvolnilo místo učitele Nepomuku a že by se měl o ně ucházet. Jakub byl nešťastný a zlomený, na konci však absolvoval povinný uči-

měšťanském prostředí byla šíře zájmů, znalosti jazyků nabýtých a stále prohlubovaných učitelských znalostí a dalších znalostí zcela jedinečných, a mnohými také spřátělé chápána. Ne všem byla jasná Rybova zásada „Smýšlej a čti vše dobře.“

Hudební odkaz J. J. Ryby je rozsáhlý, představuje podle soupisu z roku

nek, Ferda či Kuba jsou jména klasicky česká. Ryba vůbec neřeší umístění Betléma do nějaké vzdálené cizokrajné země – máme dojem, že pasťovci se svými dary a hudem putují krásným českým krajem Rožmitálska. Z Rybovy České mše vánoční tryská upřímnost, originální pojetí, srozumitelnost, vřelost a láska a my ji znovu a znova každě Vánoce s těmito pocitů posloucháme.

V sobotu 8. dubna 1815, ráno, jako obvykle, Jakub Jan Ryba vstal, políbil ženu a odebral se na jížní město. Domu se už nevrátil. Na místo, které si zvolil pro odchod ze života, šel skoro hodinu, na co po celou tu dobu myslel, se už nedozvím...

Petr Škrála napsal: „8. dubna 1815 měl mít s Antonínem Reissem sraz Ryba na domluveném místě u hájenky na Šternberku, blízko za vesnicí Volutuši. Když už tam Reiss přišel, bylo pozdě. Nalezl bráťou podřezaného umírajícího Rybu. Ve svých pamětech Frič uvádí, že mu skonírající Ryba stačil ještě ukázat na nedaleko ležící knihu od Sokrata s názvem O nesmrtelnosti duše. ... Podle úmrtního oznámení, které je dostupné v němčině v matrice města Rožmitálu, si Jakub Šimon Jan podřezal hrálo a krční žily. Toto uvádí i historikové Biba a Slavík (František A. Slavík, měl za manželku doceru Rybova nejsrdečnějšího syna Josefa), ze kterých čerpá Němcéck. ... Domnívám se, že za Rybovým dobravolným odchodem mohly být deprezivní myšlenky, které byly již tak masivní nezvladatelné, že nenašel jiného řešení.“

14. dubna 1815 se uskutečnil jeho pohřeb. Jako sebevraha ho nemohli pochovat na hřbitově, dokonce ho nepochovali ani za zdí hřbitova, což bylo obvyklé. Jeho tělo uložili za město, kam se pohřbívali lidé napadeni morem. Roku 1852 byla v kos-

tele vsazena pod varhany destička s něčím Rybovým citátem: „Abys byl lepším, pozoruj denně své činy a zkoumaj je!“. Zasadil se o to farář F. X. Šole, který s Rybovou učival ve škole. Tím je jasné, že i farář věděl a věřil, že Ryba neskončil v Pekle jakož-

to sebevrah, ale že byl duševně nemocný.

Až v roce 1855, kdy v Rožmitále působil svobodomyslnější farář Jan Fahrnič, přestěhovali J. J. Rybu na nový hřbitov u kostela v Rožmitále a Ryba tak dospěl konečně zaslouženému klidu. Hudebníkovi, pedagogovi, sociálnímu pedagogovi, humanistovi, filantropovi, filozofovi, estetikovi, rétorovi, regenschorimu, národnímu buditeli, básníkovi. Těmito všemi profesemi se Jakub Šimon Jan Ryba zabýval, za ně by mu měl český národ poděkovat.

Prameny: Školní deníky J.J.Ryby – Prokošová Sen o České mše vánoční – Königsmark Odkaž J.J. Ryby dnešní době, Berkovec J.J. Ryba – studovna Městské knihovny Praha – expozice J.J. Ryby v muzeu Rožmitál – internet, Petra Škrála: bakalářské práce na téma Jakub Jan Ryba v kontextu sociální pedagogiky, Univerzita T. Bati, Brno 2013 ■

JAKUB JAN RYBA a Česká mše vánoční

Pro ND Jana Fafejtová a Věra Kohoutová

telský kurz a otce poslechl. Zhodnocení po absolutoriu znělo: „...ovládá varhany, křídlo, housle, komponuje a získává atestaci pro výuku na farních školách.“ Učitelování ukončilo studentská léta a zmařilo jeho naděje a vzdělání představy pro velký svět plný hudební slávy. Zároveň mu však otevřelo cestu k celoživotnímu poslání, které sám později definoval takto: „Bohu, vlasti, lidu sloužit, po obecném blahu toužit, s můzami se celovati, čisti, housti, rýmovati, vzdělávat se bez ustání jest mé denní zaměstnání.“ Místo v Nepomuku nakonec nedostal a jeho vnitřní rozpoložení dál pokračovalo – otci ale nic nevýčital. Dokonce ho v době nemoci nahradil ve škole i na kúru. Nakonec znovu poslechl otce a začal učitelovat v Mníšku. Působil tam necelem dva roky. Byly to roky úrodné jak pro žáky, tak i pro Jakuba samotného. Jeho svědomitá pověst přesahovala Mníšek, takže nakonec o Jakubovi projevila zájem škola v Rožmitále. Ten se stal nejdůležitější 27letou etapou v celém jeho životě. Zde a v blízkém i vzdálenějším okolí nalezl Jakub dost zajímavých lidí, ovšem je na místě uvést, že tady započaly i velmi neradostné a na cti utračené dlouhé spory s místním farárem, který neperfektně přes srdeč úspěch Jakubova učitelování. Nadřazenost faráře Jakuba nesmírně psychicky i fyzicky ničila.

V téhle době se Jakub zamíval do Anny Laglerové, dcery purkrabího. 26. července 1790 se vzali, nevěstě bylo 18 let, ženichovi 24. Měl 13 dětí, z nichž se jich šest vyššího věku nedožily. O rodinu se vzorně staral, ovšem z platu učitele a regenschorho to nikdy nemohl být velký zážrak. Nikdy nebyly vyslovené chudí, ale ani bohatí. Jakubovi Janovi velice záleželo na tom, aby své děti pro život dobré zaopatřil jak výchovou, tak i vzděláním. Na to všechno byl ovšem sám a postupně ho existenční stavrosti zahrávaly mírou zcela neúnosnou. Pracoval dnem i nocí, pracoval neustále, byl přesvědčený, že může být šťastný jen a jen prací. Vše dělal naplně, o odpočinku nikdy neuvažoval. Na sebe nikdy nehleděl. Tiše a plíže to na Jakubovu zanechávalo zrajující stopy. Neviděl je anebo nechtěl je vidět? V rožmitálském malo-

1801 přes tisíc tři sta skladeb (možná i více, nikdy se nepodařilo z nejrůznějších důvodů číslo upřesnit). Kostel doby klasicismu byl i jakousi koncertní síní a tu Ryba nikdy nenechával bez hudebního naplnění. Především to byly nejrůznější ztvárněné mše, dále hudební vložky, zpívání árie, duety, tercety nebo varhaní skladby. I přes neuvěřitelný rozsah hudebních děl zůstávala v našem povědomí nejvíce Česká mše vánoční (původní latinský titul Missa solemnis Festis Nativitatis D. J. Ch. accommodata in linguam bohemiam musikamente redacta). Ryba sám si zvlášť tu to měsíci necenil a do soupisu jeho měsičního řešení jako „jedna mše česká“, kterou vyvedl v českém jazyce, aby ji mohl zpívat každý.

„Mše má devět částí, jak to bývá obvyklé. O tom, jak Ryba komponoval svou mše, cituje jeho slova: „Když obestírám jemnost hudební plnou pokory a důvěry. Gloria opěvuje veselým, radostným a vzneseným zpěvem. Credo skladám ve významu výraznou hudbu, plnou posvátné bázni. Sanctus majestátně, Benedictus libezeně, Agnus vroucně, Dona pacem srdečně...“ Ve skutečnosti vytiskl Ryba svým českým textem mší charakter vánoční kantaty, doplňující latinskou liturgii. Oslovení „místě“, použité v textu, se používalo u pastevců pro jejich jakéhosi nejvýše uznávaného, přičemž pastevectví mělo v Čechách velmi významné postavení. Také použitá jména pastýřů jako Ja-

Česká mše vánoční proslavila svého tvůrce daleko za hranicemi jeho rodné vsi. Zpívají a hrají ji renomovaní umělci se stejným respektem jako samoukovené. Znějí radostně z míst hudebnímu umění nejzavřenějšímu, jako je Rudolfinum, Lobkovitzův palác, Obecní dům, starobylý chrám, ale také ze škol, či jen tak z ulice starodávné matičky Prahy a jinde. V domovině ji považují za symbol českých vánoc, děti s jejimi tóny vyrůstají odmalička.

A tak není divu, že pohlcením domoviny Vánoc trávených již natrvalo v Kanadě bylo právě uvedení Rybovy. Toužili jí zpívat či hrát všechny většinu, co tenkrát působili i v Novém divadle: mj. Jana Fabiánová, Ivan Rázil, Otakar Safer-tálová, Maruška Franková, Jitka Růžičková, Růženka Márová (profesní operní pěvkyně), Jirka Hájek (klarinett), Bohdan Zatováň (mužíkant zpěvák), Pavel Král, Radka Tamchynová (herečka a zpěvačka) ➤9

Některí sólisté a sboristé na zkoušce v místnosti kostela sv. Václava v Torontu s dirigentem Karlem Tamchynou

KYRIE

Hej, mistře! Vstaň buď!

Vzhlední na jasnost, nebesa na
švárost.

Krásu uhlídáš v tento noční čas.

Hvězdy jsou dnes krásnější, oblaha
je jasnejší,
měsíc krásně plápolá, světlý je sad,
stodola,
denice již vychází, z hájů volá zvěř,
cvrlikáním přelívým ptáčků zvučí keř,
rozléhá se les.
Slyším za horou tam zvuk,
moldánkový jemný huk.
Ehle! Slyšíš! Mistře, slyšíš?
Dudlování, libě hraní, jak to zvučí,
krásné hučí:
honem vstaň, mistře, prohlédni
bystře!

Nu, nu, proč mi nedáš v spaní
pokoje?
Proč mne nyní lekáš? Řekni, copak
je?
Celý den jsem v práci byl, v potu
tváře lopotil,
a tu když mám odpočinout, ty mně
nedáš spát,
řekni, řekni, copak přece má to
znamenati?

Co jest to, co jest za libé hraní?
Nebeský toť jest zpěv a plesání.
Toto já slyším dnes celou noc.
Toť musí znamenat velmi moc.
Proto jsem tě probudil, abys slyšel
hrani.
Jsem rád, že mne probudil k tomu
podívání.

Bez všeho honem prodlení, běžme
tam, kde to libě zní.
Této noci přepodivně všecko všudy
jest jak ve dne.
Jak vše padá libě v uši, jak vše
proniká mou duši!
Zas to hučí, mile zvučí, pojďme tam
se podívat,
nechtějme víc prodlévat.

GLORIA

Sláva budí Bohu velikému,
pokoj lidu všemu pokornému,
neb se narodil Spasitel, všechno světa
Vykupitel.
Vstaňte rychle pastýřové srdce
věrného,
zanechte stád pastuškové srdce
dobrého!
Pojďte k Betlému, městu svatému,
uvidíte tam světlo nebeské,
Syna Božího v podobě lidské.
To vám zde zvěstujem, nad tím se
radujem.
Vstaňte rychle, běžte k Betlému,
k Ježíšku dnes narozenému.

Co je to? Kde je to?
Co to slyším za hlas, jenžto volá na

nás?

A hle! Všecko všudy jasno, vše se
krásně třpytí,
neobýcejným způsobem obloha se
svítí.

To musí něco znamenat.
Musím hned stádo domu hnát.
Vzbuďm svou chasu, aby tu krásu
pozorovala
a pak se mnou šla k Betlému, jak
jsem slyšel,
z oblohy když hlas vyšel.

To jest jasnost skvostná, to jest noc
milostná.
Hvězdičky krásně plápolají,
krásní tónové ze všech stran se
rozléhají.
Ó, jak krásná nebesa, proč se dnes
slechťíte?
Proč se dnes tak překrásně nad
námi třpytí?
Betlém stojí jak v ohni, co to má
znamenat?
Jenom, bratře, tam vzhledni, pojď se tam
podívat.

Bratři moji! Copak chceš?
Vám zvěstuj! Jen pověz!
Že jsem slyšel z nebe hlas, a to v
tentu noční čas,
že se narodil světa Mesiáš.

Alleluja, alleluja, ctěme Boha
mocného.
Alleluja, alleluja, ctěme Boha
dobrého.

Pojďme tam! Pojďme tam, Dítě vitati.
Písnički, hudbami vychvalovati.
Bohu prostým srdcem díky vzdávati,
slavně, hlučně zpívat, Dítě vitati.
Pojďme tam! Pojďme tam!

Pojďme Dítě vitati, jemu díky
vzdávati.
Alleluja, alleluja, ctěme Boha
dobrého!

Alleluja, alleluja, chvalme Boha
mocného!

Boha mocného, Boha dobrého!

Ctěme Boha mocného!

GRADUALE

Vzhůru, bratři, jenom čerstvě
vstávejte!
K Betlému se me mnou honem
vydejte!
Pospíchám teď zvěstovat velikou
radost,
nelenujte jen vstávat, spatříte
jasnost,
která Betlém osvěcuje, celé nebe
okrašuje
Vstaňte s rychlostí, pojďte k
Betlému,
k Neviňátkovi dnes zrozenému.

Kdopak se narodil? Pověz nám!
Mesiáš dnes přišel k nám, Mesiáš

dnes přišel k nám.
Kdepak je? V Betlému.
Kdopak je? Pán země.

Vstaňte, běžme tam, /Vstaňte,
pojděte se mnou tam/,
kde se zjeví nám /kde se zjeví
nám/
světa Mesiáš, /světa všeho Mesiáš, /
Vykupitel nás. /Vykupitel nás. /

Jste všichni připraveni?
Jsme, jsme.
Na cestu přistrojeni? Jděme!

Jděme stáda spravit, /Musíte teď se
mnou jít /
potom půjdem k Betlému, /k místu
jistě svatému, /
s přivítáním poběhnem /hledte,
bratři, pospíšit/
k Ježíškovi malému. /k Kristu
narozenému. /

Jeden svolá všecku chasu a jí vyřídí.
aby vzala housle, basu, to jí nařídí.
Ty pak, Ferdo, běž hned za háj,
vzbudí celý zálesní kraj,
a ty, Jožko, jdi za horu, Janku, svolej
lidí v Boru,
pozvi všechny dobré hudec, zpěváky
a hodně trubce,

a tak půjdem k Betlému s hlučnou
muzikou,
k místu právě šťastnému s chutí
velikou, s chutí velikou.

Budem Boha cítit srdcem pobožným,
jeho velebit duchem pokorným.
Všecky všudy svoláme, na cestu se
vydáme.
K Betlému teď půjdeme, Boha slavit
budeme,
Boha slavit budeme, Boha slavit
budeme, slavit budeme.

CREDO

Pospíchejme k Betlému, místu
svatému,
k dítěti nebeskému, Pánu věcnému.
Budem se mu klaněti, zpěvy slavně
chvaliti,
nejradostněj vitati Pána věcného,
Syna Božího.

Již se jen připravte, hudby si
upravte,
budem Boha prostě chvalit, ale
upřímně.
Budem Dítě božské slavit zpěvy
úplně.
Jenom všichni za mnou pojďte,
pišťaly a trouby strojte.

Copak s sebou máme do Betléma
vzít?
Copak přece všecko máme s sebou
mit?
Janku, copak máme,

Jožko, s sebou vzítí,
Kubo, a neb nač pak
Ferdo, máme hrátí?
Jenom nám řekn! / Ostatní
všichni!

V pravé pobožnosti, v svaté
nábožnosti
vyhrává budeme, Bohu
poděkujieme
za nám dané spasení skrz Ježíše
zrození.
Pojďte, pojďte k Betlému, místu pře
blaženému,
chvalozpěvy začneme, jak jen
Betlém uzříme.

Kdopak dary ponese?
Ty nám Tomek poveze.

Tak již raděj půjdeme, Pána chválit
budeme.
Budem vroucně zpívat, Mesiáše,
Mesiáše k nám vítati.

Tak již pojďme v rychlosti, dojdem
velké milosti.
Mesiáše spřáníme, Božské dítě
uzříme,
budem libat Ježíška dobrého,
laskavého, milostného.
Alleluja, Bohu pejme, nebes Otci

Jak vtahuje k nám ručičky, jak
milostné jsou očičky.
Jak nás rádo všecky vidí, jak
milostně na nás hledí.

Ó, Děťátko milostivé, budíž nám
vždy dobrativé. :/
Tobě se zde klaníme, oběť svou zde
činíme.
obejmí nás láskou svou, potěš tvář
milostnou.
Obdař všechny milostí, zblaž nás
věčnou radostí.
Uděl nám požehnání, pokojné
obcování.
Nuže, bratři, zahrajeme, potom zase
zazpíváme
ke cti toho Děťátku, útěho
Neviňátku.

Naštymujte hudby jasné, ať nám to
jde všechno krásné.

Jenom rádně do toho, hrajme, co
jest slušného.

S radostí a plesáním, bratři, pejme
chvaly zde.
Všeobecným hlásáním ať nás hlahol
k nebi jde.
Trouby zněte hlučně dnes, vděčný
zpěv se k Bohu nes.
Neb jest dnes den spasení, lidu
vysvobození.
Ježíš Vykupitel nás, vytrh z
služebnosti nás,
za čež jemu děkujme, v plesání dnes
hudujme.
Bože, budíž vždy veleben na věky
věků, amen,
až na věky, amen,
až na věky, amen.

SANCTUS

Nebe hlásej „Svatý“, oblohu zněj
„Svatý“.

„Svatý, Svatý“ země pěj, chvál
Bohu v sile dej

Nejvyšším on Pánem jest, nejvyšší
mu budíž čest.

Chvála věčná budíž Tobě, Bože
věčný v každé době!

Nebe, země hlásejte, chvály, slávy
zpívejte!
Všichni andělé nebešti, všichni
tvorové pozemství,
prozpevujte neskončeně čest Bohu,
který všemu tvůrcem jest.

BENEDICTUS

Pane země i nebe, my zde chválíme

OFFERTORIUM

V pokroče poklekněme, Dítě Boží
uctěme.

Dary mu obětujme a je srdcem
celujme.

To jest Dítě vznešené, slávou nebes
oděně.

Tebe.

Klaníme se Synu tvému, oznamujem
světu všemu,
že již přisko spasení skrz Kristovo
zrození.

Již přisko spasení skrz Kristovo
narození.

Co se zdává
zvěstovalo, to se nyní
vykonalo,
neb leží v jesličkách již zrozen Pán
Ježíš.

Tu se jemu obětujme, pravou lásku
přislibujme.

Tobě chceme sloužit vždy,
tím pak dojdem věčné mzdy.

Rozpal hojně srdeč láskou víc a
vice.

Nedej padnout nepravosti,
příkloň všecky k pravé ctnosti.
A tak štěsti dojdeme, nebe jistě
najdeme.

O, Dítě, dopřej milosti,
ať s Tebou vejdem v radosti blažené
věčnosti.

AGNUS DEI

Nyní se do této ochrany poroučíme,
s Tebou se Dítě nebeské zde
loučíme.

Zítra zas příjem, chvílit Tě budem,
chvílit Tě budem
srdečnou věčností za dané milosti.

Budem slavně zpívat, zde Tě
vychvalovat.

Tebe nyní žádám, o pokoj Tě
prosíme.

Uděl nám všem pokoj svatý, po
němž všechni dychtěme.

COMMUNIO

S radostí, s plesáním, s veselostí,
srdcem spokojeným
od Betléma kráčíme, radost velkou
cítíme.

Radujeme se, veselme se, že jsme
viděli Ježíše,
který se dnes narodil, celý svět
vysvobodil.

Tobě, Bože, nebe moře, lesy, hory s
všemi tvory
ať se klání vše stvoření, že nám
nastalo spasení
skrze Ježíše Krista, zaplesej duše
čistá!

Radujete se všecko stvoření z Syna
Božího narození.

Slavme Boha nejvyššího, Syna jeho
jediného
hudbam, citeram, varhanami, též
cymbály,
pišťalami, též jak bubny, tak
troubami,

ctěme Pána mocného, jenž nám dal
Syna svého.

Uděl nám všem spokojenos, vlez do
našich srdci svornost,
abychom se milovali, tím jen Tebe
vyznávali,

Bože nás dobrotivý, Otče vždy
milostivý

Budem tebe vděčně chvílit, Tebe,
Pána vždy velebiti.

Budem chvílit svého Otce z
upřímného, ctného srdce
pisněmi, modlitbami, milováním. Tě
vzýváni:

Otec Boha, jeho Syna, též i Duha
budem vždy velebiti,

Tě na věky chvílit. Budíž veleben
až na věky, amen, amen.

Ilustrace pochází z filmového zpracování mše Hej mistře, za použití Ladových obrázků betléma, které nakreslili malíř před sto lety. Spojením Rybovy mše, Ladova betléma a desítek vznikl stejnojmenný animovaný film autorem Milos Žvěřiny a Pavla Kubanta, který je už od roku 2007 neodmyslitelnou součástí věnočních svátků. ■

JAKUB JAN RYBA

a Česká mše vánoční

dok. ze str. 7

► dok. ze str. 7 ka) v čele s Karlem Tamchynou (zpěvák a dirigent). Jména kolegů z roku 1986 si vybavuje také účastník Pepa Musil (muzikálist), na kterého vykukují z časem zaříle fotografie obličeje... zkoušeli tenkrát u Jitky v basementu, a k dispozici nebylo tolik nástrojů. „Nu a proč to nezkusit znova,“ ujistil se otázkou nároven dirigent Karel Tamchyna, dnes už velice zkušený zpěvák z Toronto Mendelssohn Choir.

„Byl o to zájem, zkušenosti jsme už nějaké nasbírali, a dnes máme více převůců i muzikantů, partitura je profesionálně rozpracována a zkoušet je také kde.“

Všechni si vedou výborně, dá se předpokládat, že představení a vystoupení na mších smíšeného sboru se sólisty a muzikanti vydou na výbornou.

Karel zpívá od svých devíti let v různých sborech a svůj pěvecký vzešel i se ženou Radkou pak společně podtrhli působením v jednom z nejprestižnějším akademickém sboru VUS Pardubice, kde oba působili při studiích na vysoké škole (tam

se vlastně také seznámili). Karel si prohluboval hudební teorii na LŠU ve Vysoké Mýtě a Praze u profesora Pospišila (který se vzdělával u Marie Callas v Rímě). Cestou po dráze hudební tak nasbíral spoustu zkušeností i dovednosti, mnohokrát zpíval Rybovku jako basový sólista, podchytil dirigování i metodickou přípravu takového díla. Snad proto si jako dirigent vede tak samozřejmě, přirozeně, citlivě vede náhodně postavený sbor úskalími především sborových zpěvů. Hodně bude spo-

Pavla Dolejš

vá Pavla Dolejš (profesora Pospišila (který se vzdělával u Marie Callas v Rímě). Cestou po dráze hudební tak nasbíral spoustu zkušeností i dovednosti, mnohokrát zpíval Rybovku jako basový sólista, podchytil dirigování i metodickou přípravu takového díla. Snad proto si jako dirigent vede tak samozřejmě, přirozeně, citlivě vede náhodně postavený sbor úskalími především sborových zpěvů. Hodně bude spo-

Dnes má na seznamu dirigent Karel

Chvátal

léhat na ty, kteří mají pěveckou dráhu byť jako amatér přece jenom delší. Ty musí nováčky, z nichž se mno-

zí notami ani důkladně nezabývali, podržet.

Hudba v jeho životě mu přijde jako něco přirozeného se vším, co její provozování s sebou nese.

Ale i přesto jej překvapuje skutečnost, kterou zároveň nesmírně očenuje: nadšení účastníků na nácviku Rybovky. „Musí být pro ně náročné sladit potřeby předvánoční povinností a po práci přijít večer na zkoušku... to nadšení pro věc je obdivuhodné.“

CO JE TÁHNE K BLÍZKOSTI ČESKÉ MŠE VÁNOČNÍ?

Bohdan Zatováňák: „Vzhledem k tomu, že jsem značnou část Rybovy mše před několika lety představil posluchačům na Masaryktownu v její varhaní verzi jako součást předvánočního večírku, možnost si ji tentokrát i zapívat mě lákala...“

Karin Waldstein: „Pro mě to je kouzelná oslava Vánoc a také vlastenecká tradice! Člověk se cití krásně a předvánoční shon není jen to blázivé litání po obchodech a materiální myšlenky! Je to potrava pro duši moji i posluchačů...“

Barbara Sheriff (která je přijemně překvapena, že se v kolektivu poprvé v životě setkává se svým křestním jménem hned ve trojmístném významu): „Je to jedinečná příležitost zúčastnit se této české vánoční klasicity - je krásná a milá.“

Jana Chvátalová: „Zpívám pro radost v kanadských souborech už léta, ale zatím jsem neměla příležitost zapísat si něco české kromě jediné kolegy! Česká muzika má svoje kouzlo a Rybovka zvláště - jako kdyby na člověka dýchla materiďouška...“

Pavla Dolejš: „Vždy jsem milovala chodit na páleniční mše, kde se zpívaly tradiční koledy, a jsem ráda, že mohu svým synům ukázat, jaké byly naše tradice...“

Dnes má na seznamu dirigent Karel

Chvátal

lýhat na ty, kteří mají pěveckou dráhu byť jako amatér přece jenom delší. Ty musí nováčky, z nichž se mno-

Solistka Eliška Latawiec, dirigent Karel Tamchyna

zpěváků. Mezi novými tvářemi jsou rodinní příslušníci již zralých aktivitní komunity - např. Martin Zatováňák ml., trumpetistka Alexandra Kimlová - dcera herečky Lenky, flétnista Jiří Krupka - bratr sopranistky a herčky ND Radky Tamchynové, mj. i známý kapelník Miro Letko, který se ujme tenorových partů, a další.

Jak vidí situaci zhruba tři týdny před premiérou profesionální zpěvačka Eliška Latawiec, která je hlavní oporu dirigentovou? „Poslešte Rybovou Vánoční mše je plné radosti, jednoty, dobroty, laskavého přijetí druhého člověka takového, jaký je. A proto je pro mě velkým překvapením, že se pro toto krásné dílo nadchlo taklik lidí, kteří do kostela pravidelně nechodí. Věřím, že zvláště o Vánoci chce Bůh výjimečným způsobem dotýkat lidí srdcích, jak je vidět, jen odříkávání růženců a chodzení do kostela z nás ještě nedělá Jeho spolupracovníky. Když jde o velké a krásné věci, je třeba něco obětovat a já chci všem lidem, kteří se nadchlí pro tu akci, z celého srdce poděkovat. Jste prostě báječní...“

Barbara Sheriff

Rybova mše, první kompletní liturgické dílo v českém jazyce, se zpívávala vždycky s hudebnou sounáležitostí k historii lidu, z něhož vzešel talentovaný vesnický učitel, regenschori Jakub Šimon Jan Ryba, jehož 250. výročí narození a 200. výročí úmrtí jsme v tomto roce vzpomněli. A na této kráse by neměl chybět nikdo.

SPOLEČNOST J. J. RYBY:

Vesnický učitel ji (mší) skladal pro nás. Přiznáčními jsou pro celou skladbu pestrý rytmus a krátké, dobré zapamatovatelné motivy, vyvěrající z lidové melodií. Nejdříve se ani tak o mší v pravém slova smyslu, jík spíše o vánoční kartántu založenou na motivech pastorálních. Současná praxe neuvedá její části na místech ordinaria ale propria, tedy shodně jako mešní píseň, s jedinou výjimkou, kterou je Sanctus. I přes všechny dosud neobjasněné okolnosti vzniku, prvního uvedení, následná a do současnosti trvající kritická hodnocení, odsovnání skladby mimo liturgii pro její „přílišnou lidovost, jednoduchost a prostota“ a v neposlední řadě neliturgičnost“, zůstává pro ty, kteří ji čtějí rozumět a prožít, vzácným pokladem, neod-

Karin Waldstein

cítí přesně to, co říká. V tom spočívá magnetismus a skrytá sympatie srdcí, podivuhodná síla, jež okamžitě přiměje celé shromáždění k tému nejúschlechtilějším činům. Co jde od srdce, jde k srdci... Skladatel zkrátka musí umět promluvit k různým srdcům a to dokáže, když své kusy skládá celým srdcem.“

Je nad vši pochybnost, že právě toto se mu prostřednictvím České mše vánoční skutečně podařilo.

Zleva: I. Ráž, J. Hájek, B. Zatováňák a J. Chvátal

lýhat na ty, kteří mají pěveckou dráhu byť jako amatér přece jenom delší. Ty musí nováčky, z nichž se mno-

Děkujeme za laskavou vstřícnost paní Ivaně Hoyerové ze Společnosti J. J. Ryby v Rožmitále při vyhledávání podkladů, za ochotnou zaslání textu mše, jak jej zpívají právě tam a který jsme tak mohli našim čtenářům předísknout.

Více na webu: <http://www.jakubjanryba.cz/index.php/jakubjanryba/eskamevanoni> ■

Osudy ľudí sú mnohokrát podkladom filmových scenárov. Tentokrát je to scenár zo skutočného života človeka, ktorý si v živote pretrpel svoje za všetkých režimov.

Dokumentaristka Alena Čermáková pracovala na filme 6 rokov, aby potom mohla ich rozhovory zostrať do jednohodinového filmu, v ktorom ukázala životný osud rímskokatolického knaza, seleziána, spisovateľa, dlhoročného predsedu Konfederácie politických vásňov, charitatívneho pracovníka. Mala som to šťastie, že som sa mohla premiériu filmu zúčastniť 6. októbra v bratislavskom kine Lumière i za prítomnosti prezidenta SR A. Kisku, ktorý mal prihovor pred jeho uvedením. Chýbal však hlavný predstaviteľ, Anton Sroholec, vzhľadom na vázne onemocnenie - rakovinu. Zaznel však jeho emocionálny zvukový záznam, v ktorom pozdravi prítomných a tešíl sa, že sa dožil uvedenia filmu. Anton Sroholec (nar. 1929 v Skalici) v r. 1946, vstúpil do seleziánskej spoločnosti s cieľom venovať sa výchove chudobnej mládeže. V r. 1950 komunisti rozpustili rehoľné spoločnosti a nebolo mu umožnené štудovať teologiu. V r. 1951 sa pokúsil ilegálne prekročiť hranice, aby mohol v cudzine študovať. Pri prechode cez rieku Moravu na neho strielali, gultka ho

Človek s výnimočným osudem

Pre ND Mária Chrappa

nezasiahl, ale chytli ho. Odsúdili na 12 rokov väzenia, z čoho 90 dní bol na samotke v Leopoldove (vratiť sa späť po 63 rokoch počas nakrúcania), potom ho poslali do urávnych baní v Jáchymovе. Po 10 rokoch bol prepustený s podmienkou - môže vykonávať len manuálnu prácu. A tak ju aj robil. Na stavbách, v továrnach, pri vysokých peciach v ostravských oceliarňach. Po rokoch ďaľkej práce prihlásil sa do kňažského seminára v Bratislave, odkiaľ mu ani nedali odpoved.

V období tzv. Pražskej jari dostal povolenie odísť do Talianska. Dokončil teologické štúdia na Pápežskej seleziánskej univerzite v Turíne. Za knaza ho vysvetil pápež Pavol VI. v roku 1970 v Ríme, a príjal meno António. Kým v tom čase desaťtisíce ľudí z ČSSR emigrovali, A. Sroholec sa vrátil domov v presvedčení, že môže byť osoznejší pre cirkev i pre národ. Na myšli sa. Nebolo mu to umožnené. Zamestnal sa ako kostolník v Blumentálskom kostole v Bratislave, kde mu neskôr bolo povolené vymopáhať v kňažských práčach. Státna bezpečnosť ho stále sledovala. Prekladali ho z miesta na miesto. V r. 1985 mu odobrali súhlas na účinkovanie v duchovnej správe. V tom istom roku na slávnostach vo Velehrade, na púti, zorganizoval mládežnícky program a bol za to potrestaný. Opäť sa stal robotníkom. Štát mu odobral aj súhlas na pôsobenie v duchovnej správe. Po „nežnej revolúcií“ v r. 1989 mu arcibiskup Ján Sokol súhlas neobnovil a do dnešných dní nemohol verejnú kázu v kostoloch.

V r. 1989 Anton Sroholec odišiel do dôchodku a stal sa činný v Slovenskom Helsinskom výbore pre práva menšín v slovenskej sekcií, v Spoločnosti pre vedy a umenie, členom rady Konta nádeje, Konfederácie politických vásňov, ktorej sa stal i predsedom. Napísal text Piešes o slobode a o skomponovanie hudby požiadal skladateľa Ivana Čermáka (tiež autorom hudby k filmu), manžela dokumentaristky, čím vznikla hymna Konfederácie politických vásňov. Hymnu nahrala Alena Čermáková, ktorá je známa i ako speváčka-sansonierka.

V r. 1992 americkí veriaci poctili A. Sroholca za jeho záslužnú činnosť v prospech cirkev a zariadili mu pozvanie americkým prezidentom Billom Clintonom na modlitbu s raňajkami (Prayer Breakfast). Od r. 1992 A. Sroholec pomáha ľuďom bez domova, pre ktorých zriadil domov v Podunajských Biskupiciach s nazvanom Resor, ktorého je i riaditeľom. Je aktívnym občanom a kritikom cirkev. Ale na otázkou o arcibiskupovi Sokolovi s úsmevom vo filme hovorí: „Odpúšťajme a nespomíname.“ A. Čermáková sa zas vyjadriala: „Je absurdné, aby ľudia, ktorí za komunitu trpeli aj za iných kňažov, žili dnes bez toho, aby im hierarchia prejavila aspoň štipku úcty... Inštitúcia, ktorá by mala zastupovať Boha, sa nevie podať. A to nie je len kritika cirkevnej hierarchie, to je kritika každého z nás aj v sekulárnej oblasti...“

Anton Sroholec sa venoval i publicistike, písal do samizdatových časopisov, vydal niekoľko kníh. Aj po revolúcii sa pravidelne zapájal do spoločenskej diskusie. V rozhovoroch často zdôrazňoval hodnotu a potrebu slobody. Z jeho iniciatívy vznikla Brána slobody na Devíne, kde 17. novembra sa kladú vence. Minulého roku tu boli i prezidenti Vyšegradskej štvorky.

Pohľad dokumentaristky A. Čermákovovej na A. Sroholca: „Je to veľmi noblesný, citlivý človek, ktorý má prirodzený rešpekt a úctu. Ak s ním spolupracujete, chce odviesť čo najlepšiu prácu...“ I preto mu prináležia vyznamenania. V r. 1999 Anton Sroholec obdržal Cenu kardinála Koniga, v r. 2003 prezident SR Rudolf Schuster mu prepožičal štátne vyznamenanie Rad Lúdovita Stúra II. triedy. Obdržal i Cyrilometódsku medailu, v r. 2004 mu bolo udelené Kríštáľové krídlo - mimoriadna cena za celoživotné dielo. Aliancia Fair-play a občianske združenie Via Iuris slávnostne odovzdala tohto roku v novembri ocenenie Biela vrana trom statčanom ľuďom, ku ktorým patril i knaz Anton Sroholec. „Na našom živote je dôležité nie to, čo sme dosiahli, ale tá cesta, po ktorej sme šli,“ Anton Sroholec. ☐

VÁNOČNÍ PŘEKVAPENÍ

Pro ND Hanka Hosnedlová

Velké trojdlné okno v obývacím pokoji bolo od jisté doby pro Elišku hotovým magnetom. Snad nikde, s výjimkou posteľ, netravila tolik času, ako u tohto okna s výhľadom na ulici. Sedela v něho celé hodiny a se zájemem pozorovala, co se děje venku. Bylo to její nejoblíbenější kínko.

Čerstvý sněhový poprašek pokrivoval úzkou silničku, která se kroutila okolo jejich domu a v pravém úhlu obtáčela parčík na druhé straně ulice. Bílá sněhová deka byla rozprostřena i v parku mezi stříbrnými smrkůmi a bízkovými, jejichž holé větve smutně trčely k sedomodré obloze. Eliška sklonila hlavu k časopisu, kterým nazdrobňovala, a když zvedla oči a vyhledála skrz jemně zamlžené okno, uviděla tmavý řetízek stop, který vedl přes silnici a ztrácel se mezi splývající stěnoustromů.

Kdo se v tak nevlídném mrholivém odpoledni vydal do zasněženého parku a proč? - vrtalo Elišce hlavou. Možná nějaký pejskař - ale ne, to by vedle stop bot byly psí tlapky - a ty tam nejsou. Ujistila se o tom i pohledem s malým divadelním kukátkem, které ji na hustyni maminka. Stejně jako termosku s teplým čajem a jinou, širokou termosku s jídlem. Maminka musí chodit do práce, ale Eliška se s tím umí vyrovnat - vždyť už je ji skoro jedenáct, není malé dítě, dokáže se přece o sebe postarat. Ale spěš do chvíle, kdy maminka přichází z práce obtíž-

si na okraj chodníku v přímé lince s Eliščiným oknem. Ale nemínila se vzdát - znova na něj zahrozila. Rozhodil rukama v němém gestu - proč?

Eliška sáhla po krabici s fixy a napsala na čtvrtku v bloku: To se nesmí!!! - A co? - rozhodil zase okulichovaný kluk na druhé straně ulice ruce do stran. - Trhat vte - - odpěsala Eliška a přítiskla blok k oknu. - Já je nutně potřebuju, zakříčela postavička na druhé straně ulice, ale Eliška uslyšela jen poslední slovo. - A na co? - pokračovala v písemném rozhovoru.

- Na hrob, zakříčel zase postavička na druhé straně ulice, ale Eliška uslyšela jen poslední slovo. - A na co? - pokračovala v písemném rozhovoru.

- Na hrob, zakříčel zase postavička na druhé straně ulice, ale Eliška uslyšela jen poslední slovo. - A na co? - pokračoval dal v konverzaci.

Pak ale rychle načmárala čtyři písmená, jako by se bála, že změní rozhodnutí: Na čí? - Na máminku, zakříčel zase kluk a Elišce zatnulo. Takhle se to přece vyvijet nemelo! Nevěděla, co dál říci té červené postavičce na ulici a měla neurčitý pocit, že by se tomu klukovi měla nějak omluvit, nebo mu projevit účast. Neudělala ale nic a jen upřeně koukala na toho poskupujícího človíčka, který zůstal stát s mírně zakloněnou hlavou a očima upřenýma na její okno s bleděmodrým závěsy.

Právě, když se Eliška odhodlávala, že tuhle podivnou rozprávnu nějak skončí, i když se jí vůbec nechtělo, začal kluk překotnými posunkami naznačovat, aby za ním přišla ven. - Nemůžu - napsala velkými tiskacími písmeny na

rou známou. Kluk si nesl pod paží černou dětskou tabuli a v druhé ruce špalíček bílé křídly. Fiškulín, ocenila Eliška.

Ahoj, jak se máš? - zaskvěl se na tabuli nápis z hrbolatých písmen.

- Ahoj, docela dobré - odpesala mu Eliška a pak už se bílé čtvrtky a černá tabule jen miňaly. Eliška

se dozvěděla, že kluk se jmenuje Filip, že chodi do páté třídy, že žije s tatínkem v sídlišti za kopcem. A že byl také dlouho nemocný. Na opátku mu prozradila, že ona bydlí s maminkou, že zatím do školy nechodí, protože se zatočuje po úrazu...

V následujících dnech si takhle přes okno „povídala“ každě odpoledne. A objevovali, že mají stále víc společného - oblíbené knihy, zpěváky, filmy, sportovce, záhadu, zálibu v dějepise, zejména v antice... Eliška se zdálo, že Filip je přesně ta druhá půlka jejího já, jak kdysi četla ve starých indiánských bájích, že každý má někde na světě druhou polovinu své bylosti, ale že jen málokому se podaří ji za celý život potkat. A pokud jí potká, že je ohromně štěstí. Tak ona tedy to úžasné štěstí má! Blížil se Štědrý den a Eliška uvažovala, že by měla Filipovi nadeřít nějaký dárek. Usilovně přemýšela, co by jejímu odpoledni mu kamarádovi udělalo radost, a hlavně, o co by nemusela říkat mamince. Probírala zpětně jejich dosavadní rozhovory přes okno a pak ji to najednou napadlo: Ano, to bude ono!

Podívej, koho ti vedu - křikla maminka z předsíně a Eliška se v očekávání otočila k otevřeným dveřím. Ve dveřích se objevil Filip, kterého maminka s úsměvem strkala před sebou jako nemotorného medvídka. Zamával něco jako ahoj a v rozpacích si strhl čepici z hlavy. Eliška zůstala zírat na obrovskou červenou jízvu, která se táhla přes polovinu oholené hlavy s dorůstajícím chmýřím světlých vlasů. Ale ani Filip nemohl odtrhnout oči od koléčkového křesla, ve kterém seděla Eliška s bezvládně visícíma nohami na stupátku. Oba strnuli uprostřed pohybu jako v počátku o Šípkové Růžence. Teprve když maminka popostrčila Filipa dál do místnosti, natáhla ruku s dárkem, který dosud křečovitě svíral pod paží, směrem k Elišce a zachrápila: „Veselé Vánoce.“ A Eliška zůstala nevěřícně zírat na knihu s nápisem Baje a myty starého Řecka - přesně stejnou, jakou právě na klíně balila do vánočního papíru pro Filipa. ☐

na taškami s nákupem.

V parčíku za silnicí se něco barevného mihlo. Eliška rychle přiložila k očím kukačku a uviděla kluku v tmavě červené bundě, s motutným pest्रým kulichem na hlavě. Prodíral se mezi zasněženými jehličnany a ulamoval z nich větvičky. To Eliška nadzvedlo - když by tohle udělal každý, byl by park za chvíli úplně holý. To přece nejde, lomcovalo s ní pobouření. Zatloukla pěstitkou na sklo, jako by ji ten kluk za silnicí mohl slyšet. Ale stalo se něco zvláštního. Právě v tom okamžiku totíž kluk v nadušeném kulichu zvedl hlavu a zahleděl se, bůhví proč, přímo do Eliščina okna. Eliška na něj zahrozila a kluk jakoby v odpověď zamával svazečkem smrkových větviček. To dívku zarazilo. A ještě ví to, že kluk přeběhl zasněžený parkový trávník a stoupil

MOJE MUZIKA

Pro ND George Grosman (3)

Mám nutkání zas psát o politice, jelikož kanadský elektorát se rozhodl zavítat se nejlepšího státníka západního světa a nahradit ho fešným, uhlazeným mládikem, který má slavné příjmení. Ale jestli si myslíte, že nejsem schopen své politicko-analytické pudy ovládat, jste vedle jak ta jedle. Budu psát o jazzu, respektive o tom, jehož jazz se mně osobně líbí, a proč, a také o tom, který se mi nelíbí, a proč.

Výraz jazz pochází - jako vše, co se této hudby týká, z New Orleansu, kolébky mnoha revolučních hnutí ve světě umění a kuchyňského umu. Slovo se psalo nejdříve „jass“ - některé lingvisté se domnívají, že má původ v černošském slangovém výrazu pro pohlavní styk (mimochodem, stejně jako později výraz rock & roll.) Jass hrály kapely v New Orleansu na přelomu 19. a 20. století, obvykle v sestavě trubka, tuba, klarinet a banjo a často jako kapela kráčející za pohřebním procesím. V New Orleans se tomu říká „second line“, přičemž tou první linií jsou nosiči rukav a truchliví pozůstalí. Má osobní teorie je, že po hřbu se pozůstali, poněkud podnapili, rozdovádli a kapela začala hrát svížnější kousky a bum: máme jazz.

Jeden fakt ale musíme mít na paměti: absolutně ta nejhlavnejší věc v jazzu je rytmus. To je důležitější než melodie a harmonie. Složité melodie a komplexní harmonie nescházely například v muzice Scotta Joplina, všeobecně uznávaného jako otec jazzu. Ovšem jeho rytmu - tzv. ragtime - až odvážnější než klasická hudba, byly pořád oproti jazzu konzervativní. Jazz 20. let se vymanil z pout dvoudobých taktů a pomalu ale jistě zavedl rytmus víc synkopovaný, později známý jako swing. Melodie, které muzikanti preludovali na klarinetech trubkách byla přímá, byly podmanivé, ale ten různý rytmus, ta výzva k tanci, k odpoutané zábavě, k veselé a strhující náladě - to byl ten jazzový trumf.

Největším a nejeniálnějším jazzovým průkopníkem všech dob byl Louis Armstrong (i když většina bělochů mu říkala „Louie“, on sám preferoval jméno v úplnosti, tedy Louis Armstrong). V podstatě vymyslel - na základě zkoušenosti v kapeli Joe Olivera, ale hlavně prostě na základě svého géniu; koncept jazzového sóla, koncept skatovalní, koncept sólové dynamiky, koncept virtuózity individuálních hráčů, nemluvě o jeho skvělé hlasové interpretaci, kterou dodnes napodobuje každý druhý jazzový zpěvák mužského rodu (ty rodu ženského pak napodobují Ella Fitzgerald a Billie Holiday).

Laikovi i mnoha jazzistům ale nedochází, co všechno Armstrong vlastně vymyslel a zdokonalil. Mimochodem, Satchmo (jedna

z jeho přezdivek; ty ostatní byly „pops“; Satch a Gate) byl také nadaný esejista svérázného stylu a humoru. Armstronga mohu poslouchat od probuzení do usnutí každý den a stále objevuju a učím se. Po Satchmovi následovaly dvě dekády - řekl bych přibližně 1925-1945 - obrovského rozmachu jazzu, který se stal nejpopulárnějším hudebním stylem světa. Jazzmeni převzali, přemodelovali, přetvárnili muziku divadelní od Gershwinova po Portera, muziku populárních skladatelů jako Hoagy Carmichael a Irving Berlin a vlastně každý styl, na který sáhli. Bylo to zlaté období jazzové, ze kterého dodnes tyjí nadsení na celém světě.

Začátkem let 40. nastala v jazzu revoluce, jejíž dopad dodnes cítíme. Ta revoluce se nazývá „bebop“ a jejím průkopníkům byli alt saxofonista Charlie Parker, trumpetista Dizzie Gillespie, pianista Thelonious Monk, později světoborný Miles Davis a několik dalších. O této revoluci lze hovořit ze dvou úhlů pohledu - z úhlu sociologického a z úhlu hudebního. Hudebně vztato, bebop vzal tradiční harmonie, hodil je do ždičky, ždičku pustil na plné pecky, a když harmonie vytáhla, byly pokroucené, zněly zmateně, divně, vyhrůžně.

Melodie sice zůstaly, ale byly hrány způsobem, který si osvojuje frajer někde na rohu ulice vykřičené čtvrti: cigáro na dolním rtu, ruce v kapsách, nohu přes nohu - jinými slovy - melodie hráne tak na půl huby, jen aby se neřeklo, už abychom byli u té improvizace. Rytmus - swingovými kapelami hráne - už dost svížně - zrychlily jako s kopce jedoucí utřízená lokomotiva.

Z hlediska sociologického to bylo jednoduché: černým hráčům se nelíbilo, že „jejich“ hudba byla uzmuta ulízanými bílými chlapci z předměstí a řekli si, my vymyslíme něco tak šíleně složitého, že to žádný běloch nezahráje. V prvním bodě měli pravdu: bebop je hudba zapeklité složitá, a i když géniové jako Parker a Gillespie ji hráli jako když kovboj střílí od pasu, jako kdyby to nebyla žádná náhama, obyčejný smrtelník to zabere 5 let univerzitního studia a asi 20 let praxe, než se do

toho odváží pustit. Já, přiznám se, fanouškem bebopu a hudby z něj plynoucí, nejsem. Je to asi proto, že na něj technicky nestáčím, tak se utěšuji tím, že se mi stejně nelibí. Jako sebekritický člověk si musím přiznat, že muzikanti, kteří tento styl zvládnu, ovládají svůj nástroj a hudební teorii mnohem líp než já. Dále musím přiznat, že bebop má hlučnou originalitu, je intelektuálně náročný a definitivně otevřel nové teoretické obzory, o kterých se předešlým stylům jazzu nesnilo. Ovšem: proti gustu není dispuťat, jak se říká, a mně osobně v tom stylu schází ta nejdůležitější složka: duše. Když Satchmo hrál a zpíval třeba „Confessing that I

Love You“ nebo i rychlé kousky jako „heebie jeebies, když Ella zpívá „misty“, vy to cítíte, pláče, usmíváte se, hýbáte to s vám. Poslouchání bebopu je pro mne stejně jako civět na matematické rovnice: vy víte, že to je geniální, ale necítíte přítom zhola nic. Laco Decsi, nejlepší česko-slovenský trumpetista své generace, se kterým jsem měl tu velkou čest před několika lety hrát, by se mnou nesouhlasil a asi by mě šťavnatě poslal někam.

Nicméně, já si budu nadále pouštět svého Satchma a svou Ellu; budu se usmívat, budu plakat, bude mi veselo, bude mi teskně, budu dál poslouchat a budu se učit... ☐

KONEC

Ask the Lawyer §§ Ask the Lawyer

QUESTION: DO I NEED A LAST WILL? Answer: The purpose of a Will is to allow you to give instructions after you pass away. The goal is to have the Will reflect your intentions with respect to your property when you are no longer able to give instructions.

Wills can be very simple if, for example, you want to leave all of your property (the "estate") to one person, and can become very complicated if you wish to leave the property to various people, companies, charities, etc. You may also choose to have any transfer of the estate postponed until a certain event happens (such as a child or grandchild turning a given age, for example 25). QUESTION: WHAT HAPPENS IF I DON'T LEAVE A WILL?

If you die without a Will, your assets will be divided according to what are called the "intestacy rules" under the Succession Law Reform Act of Ontario. To die "intestate" means to die without a Will. The intestacy rules set out a list of people in order that will obtain your property depending on your family situation at your death:

1. If you were married but did not have any children, your estate passes to your spouse. You should note that this does not apply to common law spouses. If a common law spouse is left out of a Will, he or she would need to then challenge the Will in court in order to be entitled to any portion of the estate.
2. If you were married, with children, and your estate is worth less than \$200,000 (called the "preferential share"), your estate passes to your spouse.
3. If you were married, with one child, and your estate is worth more than \$200,000, anything above \$200,000 will be divided in half, with one half passing to your child and the remaining half to your spouse.
4. If you were married, with more than one child, and your estate is worth more than \$200,000, anything above \$200,000 will be divided into thirds, with one third passing to your spouse and the remaining two thirds to your surviving children, divided equally.

3. If you are not married, but have children, your estate will be divided equally among your children.
4. If you are not married and do not have any children, your estate will be divided equally between your parents. If neither parent is alive, your estate will be divided equally among your siblings. If you do not have any surviving siblings, your estate will pass to your grandparents, then to nieces and nephews, and then to next of kin. Finally, if no next of kin can be located, your estate becomes the property of the Crown (the Government of Canada).

You may not realize that certain people may not be related to you "by blood" – an "uncle" or "niece" by marriage, for example, would not be entitled to any property unless your wishes to leave them anything are written down in a Will. Question: Are there any other reasons to get a Will? Answer: The legal expenses if you die without a Will are significantly different than if you die with a Will.

People understand that obtaining a Will costs money, and this at times leads them to avoid speaking with a lawyer. However, what these people fail to understand is that there are significant post-death administrative costs involved if they die without a Will.

A properly drafted Will names one or more Executors and Estate Trustees who are authorized take on the role of ensuring that your debts are paid and that your estate is distributed according to your final wishes. If no such person is named, your remaining family members will need to bring a court application in order to be able to officially act as the Executor and Estate Trustee (called an "Application for Certificate of Appointment of Estate Trustee without a Will"). The cost of this court application will easily be several thousand dollars. If there is any disagreement regarding which family member should act as your estate's Executor and Trustee, that family member will likely be required to post an administration bond worth twice the value of your estate before being authorized to deal with your estate assets.

In short, a Will is not only a way to ensure that your last wishes are observed, but also a benefit to your family members, who will save time and money on court applications and administration bonds. ☐

MARTIN ZATOVKANUK, PRÁVNÍK a NOTÁŘ

České a slovenské komunitě nabízíjm právní poradenství a řešení v těchto specializovaných oblastech:

Z-LEGAL

- fyzická a psychická újma způsobená při dopravní nehodě či jinak
- obchodní právo
- právo nemovitostí
- plná moc
- právo obchodních společností, obchodní spory
- zástavní právo
- pracovní právo
- poslední vůle

■ angličtina ■ čeština ■ francouzština

647-669-4369 martin@zlegal.ca
1984 Yonge St. Toronto ON M4S 1Z7

Zdeřka seděla se svojí kamarádkou Carmen v malé restauraci v Quebec City. Rozuměly si i přes rozlišné země, ze které kterých pocházely. Carmen byla z Venezuely a Zdeřka – ach, odkud vlastně byla Zdeřka? Narodila se v Československu, ale většinu života strávila v Jižní Americe, v Brazílii. Odešla tam s manželem v roce 1945, kdy se dostali k moci komunisté. Zdeřka, franšínařka, se velice rychle naučila portugalsky a psala fejetony a glosy do přesných novin Todo Dia v São Paulo. Manžel našel také zajímavou práci, a když Zdeřka podvákat potratila, oba se smířili s tím, že děti mít nebudu. Jenže pak Jiří onemocněl a během roku byla 51letá Zdeřka sama. Do Československa se vrátil nemohla. A ni necháta. Už tam stejně nikoho neměla a s těmi páry kamarády z vinářské fakulty si už dávno nepasla. Většinou se jí stejně psát bály.

Přestěhovala se do Quebecu, kde získala opět zaměstnání v novinách a několik let psala pro Chronicle Telegraph, který se pyšnil tím, že je nejstarším dodavatelem zpráv do domácností Severní Ameriky.

„Víš,“ vysvětlovala svojí o několik let mladší přítelkyni. „Mám pocit jako by mi život propouštěl mezi prsty... Je mi čtyřnáctedát, jsem sama. V redakci už dělám jenom na částečný úvazek, a co s časem? Dnes si ří-

kám, že mít děti... „Carmen se trpce usmála: „Já mám dvě, a co myslíš? Už mi dálno vyletíz k hnizdu. Občas napsíš nebo zatelefonuj, ale to je všechno. Juana jsem neviděla už tři roky a Manuela tu byla sice loni, ale služebně, a hodilo se jí, že nemusela do hotelu.“

„Jenže já nechci jenom čekat na smrt!“ sáhla Zdeřka do kabelky a vydala pomačkaný dopis. „Dostali jsme do redakce dopis o jednom zvláštním člověku. Žije někde v lese, snad na Aljašce, a doluje zlato, loví kožešiny. Moc ráda bych s ním udělala interview. Redakce mi na všechno dala zálohu, ať o něm napišu. Poslala jsem mu dopis a podívej, tohle mi odpověděl.“

Sledovala svoji přítelkyni, zatímco Carmen četla dopis.

„On tě zve, abyš přijela!“ řekla nevěřnice. „Aho, napadlo mne, že o takovém člověku je škoda napsat jenom článek, chtěla bych o něm napsat celou knihu, aspoň bych dala svému životu nějaký cíl a důvod... „Neblázní, ty tam vážně chceš jet? Víš, jak je to daleko?“ děsila se Carmen. „A kolik mu vlastně je roků?“ zeptala se zvědavě. „Nemám tušení, ale nejmladší už asi nebude,“ zamyslila se Zdeřka. „Ale co na tom záleží? Jedně dělat článek do novin a ne hledat chlapa! Na to jsem už trochu stará.“ - „Never say

Jsou koledy naposlech prostinké, a přesto stojí za chvíliku zamýšlení. Dej Bůh štěstí tomu domu./ My zpívá-

né, přeskrovné - jablka, hrušky. Troňíky byly kdysi nedrobnejší mince jako groše a halíře. A ty štědrovnič-

never,“ poučila ji přítelkyně.

Na tohle teď s pousmáním mysla, když jela autobusem přes celou Kanadu. Nikdy netušila, jak je Kanada opravdu veliká. Asi to neví nikdo, pokud si ji sám neprojede. Měst bylo mnoho a většinou se jelo nedozírným

neviděla, poznala ho na první pohled. Vrásčitý osmahlý oblijej jako u všech lidí, kteří se združují hodně venku. Trnavé veselé jiskřivé oči, skoro bílé vlasy jako kontrast k opálené pleti, a ještě když promluvil, ten příjemný hlas s francouzským přízvukem! „Tak do toho bych byla schopna

jedeme? Já musím ještě nakoupit párvě, když už jsem tady.“ - „A vy jste už spal?“ - „Spal jsem v autě, když jsem čekal na vás. To mi úplně stačilo.“ - „Já jsem usnula zase v autobuse,“ přiznala...

Francois potřeboval nakoupit párvě, takže museli počkat, až otevřou obchody. Seděli u společného sínidla a Zdeřka si připadala, že poprvé po polika letech zase konečně žije!

Dawson, kam dojeli asi po sedmi hodinách po stěrkové, ale celkem dobré udržované cestě, Zdeřku uchvátil. Francois ji zavezl do malého, ne příliš drahého hotelu ve středu města, a slibil jí, že pro ní přijede zase zítra, aby si šla zlatý odpocinout. Zdeřka ale nemohla odpovídat.

Dawson byl město, jaké si ani ve snu nedovedla představit. Nemohla se nasýtit jeho atmosféry. Dřevěné chodníky, prašné ulice, psi polehávající na ulici, bylo to jakeb se očita v jiném století, v jiné době. Cítila se, že sem patří. Lidé na ulici ji zdravili, jako by ji znali, tohle v žádném jiném místě, kde žila, napoznala. Šla na večeři do malé otevřené restaurace s výhledem na majestátní řeku Yukon. Byl příjemný teplý večer, když se podívala na hodinky, zhrozila se: opravdu půlnoc! A sluníčko je na obloze jako v poledne! Uvědomila si, že by měla jít spát, aby ji Francois nenašel ráno ještě v posteli. □ DOKONČENÍ PŘÍSTĚ

KOLEDY, KOLEDY...

Pro ND Zdeněk Smejkal

me, víme komu: / malému děťátku, / Kristu jezulátku / dnes v Betlémem narodenému.

Vyjděme od toho 'dnes'. Právě se narodil. V tento den - ovšem letopočet k tomu. Letos, to je před 2015 lety. Aktualizace nám umožňuje, abychom každoročně mohli prožívat Ježíškovo narození jako událost pokaždé přitomnou, zdánlivě skromnou, ale ve svém důsledku velevýznamnou. A to prožívání se projevuje zpěvem.

On rozdává štědrovničky, / jabka, hrušky a troňíky, / za naše zpívání, / za koledování. Dej vám Pán Bůh požahnání.

Mezi první a druhou slokou dochází k velkému skoku. To jezulátko právě narodené nemůže rozdávat dárky. Proto ne 'ono', ale 'on', to jest už dospělý Ježíš s poselstvím lásky k bližnímu. A ani on sám nám osobně nic nerodzavá: on se jako by vtěluje do dárku, které například jeho poselství dárky, oni ho jako by zastupují. A všimněte si: jsou to dárky skrov-

ky? To byly - mám to od své maminky z klukovských let - malé plátenky ze sladkého těsta, později přejmenované na vánocky. Tak obdarovávali chudí chudé. Vždyť i ten Ježíšek se narodil v chlévě Marii a Josefově, kteří měli jen na to nejskrovnejší živobytí, navíc snad oslíka.

Vraťme se ještě k tomu 'dnes'. My vlastně neznáme přesné datum Kristova narození. To církvej je stanovila s rozmyslem tak, že je položila do největší blízkosti slunovratu. A jako slunovrat signalizuje obnovu života v přirodě po jejím zimním odumření, tak se i Kristus stal symbolem života nového, nadějného, života prodchnutého porozuměním, vstřícností, přátelstvím, láskou.

Zajímá vás bánská stránka této koledy? My tu formu označujeme jako limerik. Je to pětiveršový útvar, v němž jsou verše propojeny rýmovým schématem aabb, přičemž posled-

ní verš je druhdy opakováním verše prvního. Jako pěstitel limeriku vynikl v polovině 19. století britský básník Edward Lear, který mu vtipká ráz absurdně humorý. Z našich současných básníků naři se ve stejném duchu navázal Jiří Žáček (viz Aprilové limeriky na počest Edwarda Leara ve sbírce Rýmy pro kočku a pod psa, 1987). Limerik se však hojně vyskytuje i v našem folklóru v podobě zhusta variované. Tak první sloka naší koledy odpovídá striktně schématu klasického limeriku, druhá se však od něho odklání a rýmem spojuje poslední tři verše (aabbb).

Vzhledem k tomu, že toto spojení podporuje i melodie, vzniká dojem, jako by se božího požehnání mělo dostavat dárce i k tomu, že zpívání a koledování. Není však pochyb, že je to přání hospodáří za jeho štědrost. A jenom druhotně také zu odzívanou koledu.

Zbývá dodat, že k onomu zpřítomnění dochází v koledách zpravidla nejenom v ohledu časovém, ale i prostorovém. Tak 'pásli ovce Valaši při betlémské salaši' a i v jiných koledách to vypadá, jako by Betlém stál za humny nebo jako by to byla současná vesnice, kam se chodívala na půlnoční mši, protože v naší vesnici žádný kostelik není. Ba v naší kolem dokonec 'vime', že zpíváme jezulátku - jako bychom byli u něho alespoň v představě. A je to vlastně přirozené, nebot 'nám, nám narodil se'.

Ten Betlém nemohl být daleko, když stáčilo den vležit do kožichu a šupat k němu pěšky. A co ti Valaši, co pásli ovce při betlémské salaši? Ani tento Betlém nemohl být na hony vzdálen, vždyť už tím názvem 'salaš' si ho Valaši povídali. Když se nad tím zpří-

naší koledě kromě toho Kristus, jakoby vtlénly do hospodáře-dárce, obdarovává nás v naší dědině, v našem prostředí. A že je to prostředí naše, to je sugerováno už téměř dárky. Nakolik, jsme si osvojili Betlém a Vánoce, o tom nechť svědčí i dva ryze česká pojmenování: jezulátko a štědrovnička.

K onomu zpřítomnění dochází nejen v ohledu časovém, ale i prostorovém. Všimněte si, že v naší koledě nejsou koledníci obdarováni pomarančemi, datlemi nebo banány, nýbrž jablkami a hruškami a nejmarkantněji to vyznačují štědrovničky a troňíčky. V koledě Půjdem spolu do Betléma Ježíškovi hraje Vávra na dudy, Míša na housličky, Janek na pišťalku a Kuba ruma, ruma ruma dá na basu, aby každý z nich mohl jezulátko pokolebat. Není to náš stará dobrá vesnická kapela? A ještě vám uvedu jednu kolední minioperu:

Hej, hej, povím vám. - Copak? - Nadřidil se Kristus Pán. - Kdepak? - V městě Betlémě. - Hned tam pospěšme. - Počkej, brachu, počkej trochu, jen co vlezu do kožichu - vždyť se zmou celý třes.

Ten Betlém nemohl být daleko, když stáčilo den vležit do kožichu a šupat k němu pěšky. A co ti Valaši, co pásli ovce při betlémské salaši? Ani tento Betlém nemohl být na hony vzdálen, vždyť už tím názvem 'salaš' si ho Valaši povídali. Když se nad tím zpří-

tomováním zamýšlím, připadá mi přirozené, nebot Ježíšek 'nám, nám narodil se'.

Zpřítomnění se nerozlučně pojí se zemitostí, jež se projevuje tím, jak se betlémské výjevy zabýdají lidickami povýcte českými. (Je příznacné, že církevní koledy touto zemitostí obdařeny nejsou - srov. např. Chtic, aby spal...) Ukazuje se, že jsme se s Betlémem dokonale sžili, že jsme ho přijali za svůj a že tedy máme svůj osobitý Betlém, který jsme si vytvořili k obrazu svému. Mohli jsme si všimnout, že některé koledy jsou prostě andělů a svatých, ba že dokonce i Maria a Josef jsou v nich upozaděni. Rozhodující v nich je zvěstování, jež muž jsme poslušní a okamžitě putujeme k hvězdou, která září nad naším Betlémem a ve sněhu prošlapanými pěšinkami nás vede zimní noc na půlnocní měsíci.

Není vám to všechno nějak povědomé? Inu ovšem - vždyť to je Josef Lada! Lada vycítil tu zemitost a jeho prosté obrysky (byl na jedno oko slepý, neviděl trojznaméně) s lidovými koledami nejen souzněly, ale dokonce je umocňovaly. Proto se Lada stal liduňou tak populární svými kresbami, malívkami a pohlednicemi. A ještě zcela nedávno byly Ladovy vánocní obrázky v animovaném filmu citlivě rozpoznyvatelný - Jiří Trnka s hudebním skladatelem Václavem Trojanem, zůstávající věrní lidové tradici, pojednal Betlém a lidové koledy moderně a korunovali jím šestidílný Špalíček (obě je na internetu dostupné).

Kdybyste si chtěli ověřit zemitou jedinečnost našich koled a kolálek, jsme si osvojili Betlém, zkuste přeložit do anglicky slova štědrovničky a jezulátko tak, abyste přitom nesetřeli jejich půvab, starobylost, něhu a radostnou hravost... ☐

KAROL KABAT, CONSULTANT
Investors Group Financial Services Inc.

Cell: (289)259-2365
Phone: (416)292-7229 ext. 524
karol.kabat@investorsgroup.com

305 Milner Avenue
Toronto ON M1B3V4

Investment Planning (RRSP, TFSA, RESP, Non-registered Investments)

Insurance Planning (Life insurance & Accident and sickness)

Retirement Planning

Estate Planning

New home purchase planning

Insurance products and services distributed through I.G. Insurance Services Inc. Insurance license sponsored by The Great-West Life Assurance Company.

Call or send me an email for free consultation

Životní příběh mojí ženy, někdejší slečny Lim (4)

Pro ND Ota Ulič

Jako tehdy jednoroční stvoření vychovávan byl trojazýčn. Matička na něj zásadně jen činsky, já na něho česky, a s pejsky, kočkami, kymkoliv jinacím tedy základ komunikovat anglicky. Tento jazyk se ovšem stal jeho tím hlavním, v činštině se zdánlivě vyzná, s čeština to je už horší, ale nikoliv nejhorší, též při pomyšlení, že jeho kmotrem je významný český literát.

Každý rok jsme někam putovali. Priscilla udržovala kontakt nejen se svým českým příbuzenstvem, ale s přátelemi, sdílejícími společnou zkušenosť z dob války a internace na onom pozoruhodném ostrůvku, kam se v této době hrnou miliony návštěvníků. Na příklad rodina někdejšího celníka, nyní zpět v rodném Dánsku, kde svůj nynější domov má zaplaven čínskými pozoruhodnostmi včetně tuctu různě buřecíjich gongů. V Rímě jsme měl příležitost se seznámit s italským diplomatem, jedním z oných intervenovaných veteránů. Vzpomínám si na slova údajně vyčítané hrabětem Sforzou, příslušníkem jedné z nejobnějších rodin, že při jsose jen dva druhý lidí – ti, kteří už byli, nebo ještě dosud nebyli v Číně - bez možnosti ji poznat.

Priscilla ráda a dobře malovala. Výtečně se jí dařily portréty synáčkova kmotra Josefa z Náchoda. Doma jsme udržovali padouškovu rovnováhu, když si určitě nerovnávali, zcela v její neprospech. Podmínky: já se starám o záležitosti důležité jako třeba o světový mír, kdežto ona dbá o záležitosti ordinérni, přízemní, jako jsou daně, výřizování a placení všech účtu. „Buď jí vděčnej, važ si toho, rozumzilá tě, co by sis počal, kdyby najednou nebyla.“ takto mě Zdena Škvorecká nabádala, varovala. Na její slova teď velmi bolestivě došlo.. Karibik - zpět ke vzpomínkám, k hopsání z jednoho ostrova na druhý a mnoho další. Snažit se pochopit unikátnost a přitom i značně viditelnou bezúčelnost černošské republiky Haiti, té druhé nejstarší v západní hemisféře. Být zmaten unikátní kreolskou verzí již notně vzdálené franšíny. Prošmejdili jsme Mexiko, od severní hranice u řeky Rio Grande, jižní směrem až na Yucatan u guatemalské hranice, absolvovali jsme námí nezaváňenou automobilovou nepríjemnost, s obtížemi jsme doklopýtali zpět do našeho domova. Tam mě očekávala zpráva s urgentním požadavkem, abych okamžitě odletěl na opačný konec světa na Nový Zéland a tam u soudu poskytl svědec, když vyhodnocení socialistického právního porádku či neporádku v tehdejší ČSSR. Neodolal jsem takové nabídce, že při té příležitosti se podívalm na ostrovy Samoa a ba i trošku zaskočil v bájně končině jménem Tahiti. Komplikovaná záležitost na Novém Zélandu se týkala našince jménem Milan Brych, o jehož existenci jsem to díky neměl ani poně-

tí, a jím jsem se pak zabýval několik příštích let. Priscilla nebyla jediná, již on imponoval, věnoval jsem mu dost dlouhou kapitolu v knize Velikáni a malíkáni, a Mistr Škvorecký o něm prohlásil, že kdyby Brych neexistoval, nebylo by možné si ho vymyslet. Dost jeho zásluhou jsme se dostal na Rarotongu, tam jsem byl povyšen do funkce poradce premiéra Sira Alberta Henryho - stal se jeho kokosovým Rasputinem, zejména v otázkách mezinárodního námořního práva. Na ostrově jsem byl celkem čtyřikrát, i dlouhodobě. Priscilla tam přišla a se synáčkem tehdy osmiletým pobyla tři měsíce. Překrásná zkušenost, malebné zážitky, pládovat na člunu ke škuneru, na útesu uvízlém a roztržkém poklad jsem hledali, anž ovšem našli. Naše dítě mělo ze své americké školy povolení tam nebyt, z Priscilly se stala dočasná učitelka, a když se zrovna nevěnovala výuce, snažila se v nás domečku kuchtit kredliky z nespřávne mouky. Hned vedle nás měl sídlo panvládce a před námi kilometr liduprázdné pláže. Oceán burácel, chlapeček se snažil strefovat do kokosů ševelícich palen. Nepřekvapuje, že v tom ráji málem požádal o azyl. Priscilla tam navázala společenské domorodé kontakty, hodně malovala. Zásluhou své hubenosti měla na převážně koruplentní Polynézany až magický vliv. Když jsem ji ukázal dupáru s jménem Banana Court, hned mi ji tamější dychtivci ukradli, na parketu ji dvoce protáceli a vrácena mi byla schváčená a pořádně promačkaná. Nepřekvapuje, že v tom ráji málem požádal o azyl. Priscilla tam navázala společenské domorodé kontakty, hodně malovala. Zásluhou své hubenosti měla na převážně koruplentní Polynézany až magický vliv. Když jsem ji ukázal dupáru s jménem Banana Court, hned mi ji tamější dychtivci ukradli, na parketu ji dvoce protáceli a vrácena mi byla schváčená a pořádně promačkaná. Já měl leťet, ale pak nelétel do Venezuely na mezinárodní zasedání duumat o modernizaci mezinárodního práva. (V takovém prostředí se zpravidla sedí v velikánském stolu v abencím porádi.) Předpokládal jsem, že vede delegátů Cool Islands bude Cyprus a pak Czechoslovakia a já tak budu mít příležitost jít se soudruhům v jejich řeči představit jako delegát - polynéský ostrovem.) Jenže došlo k vládnímu převratu, byl jsem prohlášen nikoliv persona non grata, ale persona non gratis. Poté v New Yorku u OSN u příslušného dekoloničního komitétu jsem jménem přítelje, svrženého vládce Henryho, zahájil nepríliš úspěšnou intervenci. Tato iniciativa přiměla State Department, aby mě informoval o údajné povinnosti se ve Washingtonu registrovat jako „agent cizi vlády.“ Což jsem nemínil učinit s logickým tvrzením, že přece neexistuje kategorie agentů vlády svržené.

Další sabbatical v Orwellově roce 1984. Ten jsme minili strátit v zemi v té době univerzálně opovrhované: Republic of South Africa, kdy tam ještě platil apartheid. Mixed Marriages Act a Immorality Act, dva z jeho sedmi pilířů: První zakazoval mezirasová manželství, druhý zakazoval mezirasová obcování, dopustil jsem se obáho a výsledným potomkem pak pochodusíme po johannesbuských

ulicích. Pěst na oko už ale nepříliš bděl. Upřených pohledů sice stále dost, ale byl v nich spíš podiv a zvědavost, nikoliv odpór a nepříatelství. Nejví pozornost nám věnovaly černosky. Cestou k fece Limpopo u zimbabské hranice, za městečkem Louis Trichard jsme objevili značně luxusní motel. Umytí, slušně oděni jsme se dostavili ke stolu v téměř již zaplněné jídelně. Páni v tmavém, dámy v dlouhých robách, na zádech hlavy a rohy ulovené zvěře. Způsobili jsme šum. Nikoliv neprátský, nicméně šum. Jihofařtí běloši si nás prohlíželi s podivem bez postřehnutelného negativního náboje. Asi jako kdybych přišel hodovat v doprovodu zebry, zebra způsobně usedla, rozložila ubrousek a docela dovezené zacházel s přiborem. V Jižní Africe jsme se rovněž seznámili s královstvím Swazilandu, s královstvím Lesotho, republikou Botswana (tou jedině solidně demokratickou si počínající na celém afričkém kontinentě) a s právě se rodivší Namibii, dřívější německou kolonií, s vynikajícími cukrářskými výrobky a mnichovými dalšími laskomínami. Dítě nám vystudovalo, architektem se stalo.

V ČSSR vláda budovatelů vědeckého komunismu se rozpadla. Jakožto původně v absentu odsouzený zločinec jsem rehabilitován. Další sabbatical jsem absolvoval v Olomouci. Priscilla v mé rodné zemi nacházela nové přátele, absolvovala tucty divadelních představení. Přavidelně jsem ji anglicky čelil své české výtvory, čímž se mi i sama jakousi auditivní redaktorkou. Od té doby jsem jen s jednou výjimkou každý rok přiletěl. Jen teď naposledy se už neobjevila. S pádem vlády rodné strany těž padla má dřívě dogmaticky zdůrazňovaná averze vůči oněm cruises - plavbám do všeobecných dálav jako něco příliš buržoazního. Obohatilo nás všechny, v tomto chronologickém pořadí: Aljaška - Karibik - Jižní Amerika kolem Cape Horn - čínské vody a Vietnam - pacifická bojiště II. světové války - Černé moře - Středomoří. Každá plavba byla obohacujícím zážitkem. Za nejznamenitější jsme oba hodnotili měsíc trvající putování po bojištích se jménem Guadalcanal, Rabaul, Guam, Saipan, Iwo Jima, Okinawa. Končilo se zastávkou v nukleárně zasažené metropole Nagasaki. Tam Puccini umístil svou operu Madam Butterfly, náramně melodickou, ale s neblahým koncem.

Obdržel jsem značné množství konfolencí. Mnou zde nejmenovaný hudební skladatel a filozof o Priscille napsal:

„Myšlim, že by měla mít nárok na jistou dávku věčnosti. Žena tak vzneseňána a přitom úžasně lidsky prostá. Můžu tě ujistit, že se mi hluboce všikla do paměti.“

K tomu ještě dodal povzdech: „Sedla na mne litost, že se to všechno nějak stával minimlosti.“ ■

KONEC

Arthur se poznáním hojnosti skutečného života, kdy se musel starat o obyčejně živobytí, změnil. Neopustil ho lehce ironický nadhled dandyho, na druhou stranu v něm již dávno nežně rozechvělá duše dychtivého mladíka. Poznal různá zákonitá životu a nevyhýbal se mu ani zklamání. Svůj přerod okomentoval slovy: „...onem skurilní fanatik sna a spasitel lidstva...dávno již zemřel na vlastní bludy a jediný potomek, jež zanechal, podstatně diferencoval jeho drah.“

Potomek skurilního fanatika snůví, že se musí prosadit. Neslevuje ze svých uměleckých představ, ale jeho myšlenky se jednoti a on se představuje jako velice bystrý pozorovatel a eseista. Pod občasním návalem učených frází se skrývají velice trefné postrychy. Všimnu si toho i pravidelně odběratelé

Moderní revue, v níž začne publikovat dva roky před svým předčasným skonem.

Najednou se dostavá k tomu, co si vytíká za cíl, psát a promluvit ke čtenářům. Navíc se dočká v únoru 1909 i první knihy, která mu zajistí nesmrteľnost. Do překladu Stevensonova Klubu sebevražd totíž začlení své dva texty Mors syphilistica a Zpověď grafomanova. Kritika se zaměří právě na ně, když je vyzdvihne nad ostatní, aniž by tušila, že tím chválí Brejinskýho originály a ne Stevsona. Brejinský tím trumfne zavedeného autora, jehož jméno si vypůjčil jako pseudonym. Samotnou Arthuru by asi kritika nezaznamenala, pod Stevensonem upoutal. Nikdo tuto lešt neprohlédí a Arthur si mohl přičíst plusové body za další umě

Tragický konec básníka zůstal neobjasněn

Martina Bittnerová (4)

vyvedenu mystifikaci, jež účinkovala ještě několik let poté

Tento úspěch ho vedl k tomu, aby se pochlubil Boženou. Svůj debut posílá do Loun poštou spolu s dopisem. Neví, zda ho přijme, jestli mu vůbec odpoví, ale má pocit, že splácí starý dluh. Ostřátky kdysi plánoval, že jednou budou psát spolu, ona vytvoří lyrickou kulisu a on dodá zbytek.

Boženka na jeho vyznání po letech odpovídá poměrně vstřícně. Arthur se nese na vlně úspěchu, teď musí přijít redaktorské místo a lepší existence, k čemuž odhadová po očku vzhlíž. Přítom si neuvedomuje, že jeho další vzor Jiří Karásek ze Lvovic, již zavedený spisovatel, pracuje na poště a že bezpočet jiných autorů se tvorbě věnuje po návratu ze zaměstnání. Ted Arthurovi nic nebrání následovat životního styl opravdového dandyho. Začná utrácet po hrstech. Vzdyž už patří mezi společenskou élitu, když ho určitě nemine velký literární úspěch, který potkal i Oscara Wilda. Ovšem Arthur bydlí v Čechách, kde je sláva relativní pojmem a často se neopouští. Nehledě na to, že debutoje, „jen“ jako překladatel.

Sejdě se s Boženkou. Jeho city se tím rozrostí, protože nikdy zcela nevychladly. Ona se snaží chovat rozumně, protože se bojí dalšího zklamání. Potkává trochu jiného Brejinského, než jakého znala. Slíbí jí, že ji navštíví. Vyhliží ho marně. Propadá zoufalství, které ji donutí odkrýt masku, a vyznat se alespoň písemně ze své lásky. Bohužel může později litovat, že to neudělala na samotné schůzce. Možná by stačilo, když naznačila svůj zájem. Arthur si asi od jejich setkání sloboval víc, a proto se mu zdálo, že se Boženka chovala k němu tváří v tvář mile, nicméně stará pouta se již dávno zpřetrala. Navíc si nadělal dost dluhů a dostał se do situace neposkytující rozumná řešení. Jeho touha stát se v Čechách uznávaným autorem se rozplynula. S Boženkou mu odeslála poslední naději i důvod, aby v Čechách nadále setrval. Nic ho tu nedříž. Rozhodne se odstěhovat se do Ameriky. O svém záměru informuje Miloše Martenu. 14. 5. 1910: „Byl jsem v posledních dnech tak zaneprázdňován přípravami k odjezdu do New Yorku, že mi opravdu nezbývalo ani chvíle k napsání rádku několik.

Těsně před odjezdem se ještě pokusil v Praze vyhledat Jiřího Karáška ze Lvovic. Nepodaří se a tak vyplouvá vstříc novému dobrodružství.

Boženčino cituplné psaní její v Děčíně nezastihne, vrátí se ji nedoručen. Další dny si doslova protřpí, neví vůbec, co se s Arthurem deje. Také Jiří Karásek ze Lvovic je nešťastný, že se s Arthurem minul o pář osudových minut, protože by snad v útek u zabil různého a případně mu nějak pomohl. Arthurovu smrti pocítí neoprávněny viny v Karáškově ještě zesiší.

V Drážďanech se Arthur loučí s krásnou Liou, jednou z žen, které se staly součástí jeho krátkého bytí. Jako poslední z jeho přátel ho spatří na kontinentě. Arthur je však příliš vzuřen svou cestou a nikterak se nezdržuje.

Imigraci úředník před vstupem na americkou půdu posílá několik přistěhovalců na výslech. Všichni se musí prokázat určitým obnosem peněz. Arthurovi chybí k předepsané částce dvacet dolarů. Před ním úředník vrátil z podobných důvodů dva muže. Arthur se obává, že i on nedopadne dobré. Kouří nervózně jednu cigaretu za druhou a vidi se potupně zpátky doma. Naštěstí, nebo spíše naneštěstí se nechá úředník oklamat jeho dokonalým oděvem. Zřejmě podlehne dojmu, že takový člověk disponuje dostatkem prostředků. Arthur tím pádem legálně vstoupí do světa za velkou louží.

Nezapomíná však na své blízké v Čechách a 1. června 1910 posílá Boženou zprávu, v níž mimo jiné sděluje: „Mám zde u veliké nakladatelské firmy místo francouzského a německého korespondenta s platem měsíčních 100 dolarů, což je skromně trojnásobně více, než jsem měl jako rakouský státní úředník... Než nastoupím místo, jsem u příbuzných v Chicagu“. Místo mě sice slíbené, nicméně svému budoucímu chlebodárci Jamesi

> 14

Když se Dionysius Exiguus pustil do počítání, tak ani nejedl. Jeho nejtvrdějšího díla je následek letopočet. Když kolem roku 500, kdy v ještě nebarbarském Římě zásobovaném vodou akvaduktů a spravované Teodorikem, králem Ostrogótů, provedl svůj nedbalý výpočet, nikdo netušil, jak se jeho výpočty zapísou do naší civilizace, a potažmo světové.

Dionysius sám byl takovým pozůstatkem římského impéria – římský kněz skytelského původu z dnešního Rumunska. Plně překládal byzantské kánony a dekrety z řečtiny do latiny, ale jeho převažující věštína bylo určení dat budoucích Velikonoc. Tudíž jeho poněkud nedbalé spočítání Kristova narození byla jen taková řečněmá bokovka. Jeho uvažování říše touto cestou: k ukřižování Krista došlo asi před 500 lety od jeho doby. Kristus žil asi 30 let. Kristus vstal z mrtvých 14. nisanu podle židovského kalendáře, což je 25. března našeho kalendáře. Podle tohoto data vyhledal Dionysios ve svých tabulkách nejbližší rok, kdy Velikonoční neděle připadne opět na 25. března. To měl být rok 563 n.l. Od tohoto roku odečetl 532 let (násobek čísla 19, měsíční kruh, a 28, sluneční kruh). Po 532 letech tedy připadají čísla dnů v měsíci na stejně dny týdne i na stejnou měsíční fázi, z čehož vyplývá, že 532 let před tím to bylo stejně. Z toho došel Dionysius k závěru, že Kristus vstal z mrtvých 25. března 31 n.l. Po odečtení odhadu Kristova věku, to je asi 31 let, pak dopospěl k datu Kristova narození.

A tak máme letopočet. Je zajímavé, že Dionysius jako kněz jistě znal evangelia, kde se hovoří o králi Herodovi ještě živém v době Kristova narození. Ale judejský král Herodes zemřel v roce 4 př.n.l., takže se dnešní bibličtí i nebibličtí učenci domnívají, že narození Krista lze klást nejpozději do roku 4 př.n.l.

Herodes je známý buď jako Ukrutný, nebo jako Veliký. Někdy tyto přívlastky jdou ruku v ruce a někdy jsou úplně spletené, jako je přívlastek Ivan Hrozný. V jeho dobu, v 16. století, známý známeno Veliký, ale hodně z jeho počínků nás pevně zaváděl na českou verzi přívlastku – Hrozný.

Král Herodes nebyl synem judejského krále, jak by se mohlo předpokládat, ale synem vysokého úředníka krále Hyrkkána II., Antipatéra, který syna Heroda v roce 49 př.n.l. poslal spravovat Galilej. Judea byla římské klientské království od doby, kdy se touto oblastí přehnal římský Pompejus, další takový Veliký. Tedy, když Hyrkkánu synovec Antigonus, vůdce jedné politické fakce provedl

puč pomocí Římu nepřátelských Parthů, Herodes prchil do Říma v roce 40 př.n.l. Římské fakce byly zrovna v údolí mezi občanskými válkami – jedna, mezi triumvirátem Octavianem, Marcus Antonius a Lepidem na jedné straně – a Brutem, Cassiem a

Král Herodes se během života několikrát rozvedl a oženil, podle toho, jaký politický výtrvan. Herodes celkem zvládal fakce židovské rady Sanhedrinu, který Herodovi tak zcela nevěřil, protože jeho otec byl Idumejec. Herodes se oženil s Mariamne, neteř

přinutil všechny Židy, aby přisahali věrnost Augustovi, což porušovalo židovský náboženský zákon. Vědom si své nepopularity v určitých kruzích – tedy jak mezi fací Saducejů a Farisejů, tak i mezi širším obyvatelstvem – Herodes vystavěl a opevnil pevnost Masada a nesídlil v náboženský putritanském Jeruzalémě, ale ve městě Caesarea Maritima.

A tedy když se dozvěděl, že se narodil nový král Judeje v Betléme, jeho nadšení muselo být velmi tlumené. Jeho tvrzení, že by se rád poklonil tomuto novému králi, jak vysvětlí třem mudrcům z východu, mu mohli spolknout jen ti řečníci mudrci. Byli cizinci a o vnitřní politice Judeje a paranoidním králi Herodovi neměli znalost z první ruky. Zjevením anděla, který je nabádal, at druhou návštěvu Heroda vynechají a vrátí se do své vlasti jinudy, museli být jistě značně překvapeni. Herodes chtěl díky detailu o tomto novorozenci, "aby se mu mohl poklonit".

Antigona, čímž poněkud odzbrojil antigonovskou fakci a mohl si žít spokojeně pod římskou ochranou. Ovšem dejně neběží hladce. Mezi Markem Antoniem a Octavianem vypukla občanská válka. Tedy, nominálně válka Říma s Egyptem. Herodes neprozřetelně zásobil Marcua Antonia penězi a vojskem. Marcus Antonius válku projel v námořní bitvě u Actia a Herodes se ocitl v nepohodlné pozici vysvělovače svých činů, nepopulárních s novým režimem Octaviana.

Herodes se předvedl Senátu, kvíleje, spol. na straně druhé, zrovna skončila porážka republikánu (nebo Cesarových vrahů, podle toho, jak se na to člověk dívá), a válka mezi Octavianem a Markem Antoniem byla v budoucnosti.

Herodes se předvedl Senátu, kvíleje,

kterak bídák Antigonus vyhnal krále Hyrkkána, který byl také velekněz, a to pomocí těch bídých Parthů. Což byla správná nota do římských uší, nebo pouhých 13 let předtím zasadili Parthové velkou ránu římskému všechnemu umění porážek tří legií a zabítim prokonsula Crassa v Syrii.

Senát rozhodl, že Herodes se stane příštím králem Judeje, pokud si ji dobude zpět na Antigonovi. Je dost překvapivé, že se Římanům tehdy nezrohoď při první kontrole Judeje, když se tam zamíchali Parthové, ale Marcus Antonius, který podle dohody s Octavianem měl správu východní části říše, rozhodl proti vytvoření nové provincie. Dal přednost místní samosprávě. S římskou pomocí dobyl Herodes zpět Judeu, dobyl Jeruzalém a nechal popravit Antigona. Starého Hyrkkána povolal zpět z exilu, vrátil mu titul velekněz, ale ne krále. Tímto skončila Hašmoneovská dynastie potomků Makabejských, úspěšných bojovníků proti Seleukovské Sýrii a začala Herodiánská dynastie.

Vypadá to, že když byl Herodes v Římě kolem roku 40 př.n.l., tak navštívil několik řečnických kurzu. Květnatě obhájil svou pozici před Octavianem a vysvětil mu, že byl prostě loajální ve své podpoře Marcua Antonia, který jej podporil, když on Herodes, vyhnal Parthy a Antigona z Judeje. Tvrzil, že lojalita je něco, čemu má Octavian věnován pozornost. Ty kurzy musely být dobré, neboť Herodes nejenže přesvědčil Octavianu, aby mu ponechal vládu Judeje, ale Octa-

vian mu ještě přidal další území. Tato lojalita měla své stinné stránky. Herodes založil nové město v Sa'mari, pojmenovaném po Octavianovi (tedy už Augustovi), pojmenoval po Augustovi amfiteátr v Jeruzalémě a

Herodes Veliký se stal Herodes Ukrutný na stará kolena. Nechal popravit manželku Mariamne a jejich syny, nechal popravit také dalšího syna. Válčil proti Nabatejským, ale Římanům byli znechucení jeho zavílým

postupem proti vlastní rodině a odhalil ochrannou ruku, takže válka neopakovala dobře. Herodes se také krvavě vypořádal s fakcí Farisejů. To vše se dělo od r. 7 př.n.l. do Herodovy smrti. Herodes onemocněl a podle popisů v historii Josepha Flavia lékaři odhadují, že onemocněl s ledvinami a stal se paranoidní.

A tedy když se dozvěděl, že se narodil nový král Judeje v Betléme, jeho nadšení muselo být velmi tlumené. Jeho tvrzení, že by se rád poklonil tomuto novému králi, jak vysvětlí třem mudrcům z východu, mu mohli spolknout jen ti řečníci mudrci. Byli cizinci a o vnitřní politice Judeje a paranoidním králi Herodovi neměli znalost z první ruky. Zjevením anděla, který je nabádal, at druhou návštěvu Heroda vynechají a vrátí se do své vlasti jinudy, museli být jistě značně překvapeni. Herodes chtěl díky detailu o tomto novorozenci, "aby se mu mohl poklonit".

Josef a Marie s Ježíšem prchli do Egypta podle andělského nabádání, a tak nastalo vraždění nevřátek. Nastalo? Nenastalo? Evangelia byla naopak několik desetiletí po událostech lidmi, kteří neměli přístup k archívům, dopisům a ani živým svědecům. Nejstarší, Markovo evangelium, bylo snad sepisáno kolem roku 60 n.l. nejspíš v Římě, bylo zamýšleno pro římskou audienci, nebo Ježíš v něm vystupuje spíše jako hrdinný muž akce. Vraždění nevřátek je zmíněno pouze v Matoušově evangeliu, které bylo sepisáno někdy kolem roku 70-80 n.l. Ostatní tři evangelia se o nicem takové nezmíňují, ani Josephus Flavius. A všichni tito pisatelé neměli důvod něco zavrženíhodného o králi Herodovi tajit.

Je tedy vraždění nevřátek pouze shrnutí orální tradice o Herodovi, vraždícím vlastní syny a politickou opozici? Nebo opravdu poslal Herodes vojenskou jednotku, aby zabila v malém městečku Betléme několik dětí?

Herodes Veliký nebo Ukrutný přes nepatrnost malé Judeje je pořád na rtech křesťanů už dva tisíce let. To by se mu nejspíš líbilo jako kompenzace za fakt, že zemřel za velikých bolestí, jak spokojeně poznamenal historik Josephus Flavius.

Protože se blíží Vánoce, budeme smířliví a v našem rozsudku o Herodovi, vezměme v úvahu pochybnost o jeho vině v tomto případě. Ve stáří si sám udělal peklo na zemi. Pravděpodobně nebyl tím člověkem dobré vůle, o kterém zpívali andělé při narození Krista, který přání mír a pokoj. A to už je dost velký trest. ■

ILUSTRACNÍ OBR. WIKIPEDIA:
TAK VIDÍ VRAŽDĚNÍ RUBENS

NOVÝ DOMOV (NEW HOMELAND) – CZECH AND SLOVAK (EVERY THIRD WEEK)

Vydává Masaryk Memorial Institute, Inc., 450 Scarborough Golf Club Rd., Toronto, ON M1G 1H1. Řídí tiskový výbor MMI.

Redakce si vyhrazuje právo příspěvek zkrátit, redakčně upravit a rozhodnout o jeho eventu zařazení. Z předplatného nevyplývá předplatiteli nárok na umístění jeho článku do novin. Anonymy neotiskujeme. Názory prezentované v uveřejněných příspěvcích nemusí vyjadřovat stanovisko redakce ani MMI. Nevýžádané rukopisy a fotografie redakce nevraci. Redakce neposkytuje žádné informace o autorech.

Redakční rada: Lanny Rosický (ČR), Barbara Sherriffová (konzultantka jazyka anglického), Jiří Grosman a Miloš Krajný (Toronto), Josef Skála a Jiří Adler (Vancouver), Alena Martinů (Montreal), Eva Firlová (konzultantka jazyka českého, Sudbury). Archiv na webu www.masaryktown.ca

Masarykův ústav (MMI) je nevýdělečná (not profit) organizace. Jejím posláním je udržovat české a slovenské kulturní tradice a obohatovat tak život kanadské veřejnosti.

Kancelář Iva Ječeně: (416)439-4354 (UT, ST, ČT), office@masaryktown.ca

Roční předplatné: Kanada \$ 61 CAD, USA \$ 83 USD, ostatní \$ 110 US. Šeky zasílejte laskavě na adresu ND nebo MMI. Ceny inzerátů sdělíme na požádání.

Tyto noviny byly vybrány Národní knihovnou ČR jako kvalitní zdroj, který by měl uchovávat do budoucna a stát se součástí českého kulturního dědictví. Stránky jsou archivovány několikrát ročně a jejich záznam je součástí České národní bibliografie a katalogu NK ČR.

Šéfredaktorka a grafická úprava Věra Kohoutová Cell (647)770 1713 Píšte vera.toronto@gmail.com

MMI JE NOSITELEM MASARYKOVY CENY UDĚLENÉ ČSSK V KANADĚ V ROCE 2007 a LAUREÁTEM CENY MZV ČR GRATIAS AGIT Z ROKU 2014

Tragický konec básníka (dok. ze str. 11)

> ze str. 13 Hunekerovi nedal vědět dopředu, že dorazí. Ten se nerušeně rekreoval na prázdninách, tudíž situace opět uvrhla Arthuru do existenční nejistoty, z níž chtěl původně uniknout. Ono se ne nadarmo říká, že před problémy se člověk neschová.

Z New Yorku zamíří skutečně za příbuznými do Chicaga, ovšem neklid ho žene zpátky do New Yorku, kde se ubytuje v Národní budově, českém reprezentativním domě. Brzy mu dojdou peníze a musí přemýšlet nad tím, cím se bude žít a kde najde nocleh. Rakouská společnost mu zprostředkuje zaměstnání obsluhovače zdvíže v nemocnici. Toto povolání, naprostě nedůstojné jeho vzdělání, ho v podstatě zabije. Těšně před koncem služby 10. července 1910 umírá na následky smrtelného zranění, které mu zlomilo vaz a roztržilo lebku. Arthur se podíval do šacht a to neměl dělat. Identifikace těla proběhla jen podle dokladů v kapsce. Jistý František Franci však přímo v New Yorku od hrobničky zjišťuje, že rána šla spíše přes prsa, aniž by zranila hlavu. Ostatně hrobničky právě balzamoval Arthurovi paži. Rozdílnost v popisu okolnosti jeho smrti působí přinejmenším podivně.

Po necelých dvou měsících přichází domů lakovická zpráva, že Čech se jménem Arthur Bressky tragicky zahynul. Nicméně jí nikdo nechce uvěřit. Někteří si dokonce myslí, že se jedná o další Arthúrov vtipný kousek, kdy se rozhodl uchýlit se do ústraní a publikovat pod pseudonymem.

Ať okolnosti smrti byly jakékoli, Breisky zemřel. Boženka svého Danteho definitivně ztratila. Jarmil Krecar příčiny této ztráty vyjádřil asi nejvýstižněji: „Zemřel snad nejsilnější talent z mladých. Jak mnohemu z nich bude při této zprávě radostno? Ano, byl talent, snad až příliš, a bylo mu úzko v těsných zdech naší životní Asie.“

V pozdějších dopisech na něj vzpomíná a svěřuje se v nich také s nesnázemi učitelského povolání. Občas se vydává do Prahy, kde kulturně pookopeje, pak ale musí zpátky do maloměsta, které jí příliš připomíná romantické procházky podél řeky Ohře. Chybějí jí prostředky a mízi i její krása. Dokonce na jedné z podobenek v pozdějším věku odhalují chybějící zub. Snivy půvabu se vytáhají a v očích se zračí přestále utrpení a starosti. Zůstala na vše sama, což se přihodí většině žen, které si z partnerky vyberou výjimeční muže. ■

KONEC

Dr. Ludmila Schucková, dental surgeon
1849 Yonge St., suit 409, Toronto M4S 1Y2
1.schuckova@rogers.com tel: (416)487-7900

ŘEŠENÍ KŘÍŽOVKY :
 Jednou určitě přijde doba, kdy lidé budou tak vyspělí, že budou krást **TAJENKA**
 Ή ΟΙΒΑΔΟΥ ΤΟ ΣΟ ΝΤΙΝΕ ΒΟΤΣΕΒΟΥΙ
 Pomůcka::ileus, mesa

Webová stránka MMI:

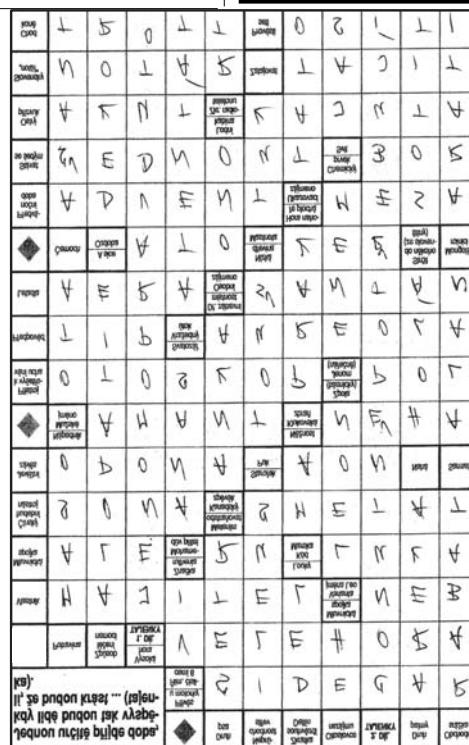
www.masaryktown.ca

Předplatné novin na adresě:

MMI NOVY DOMOV
 450 Scarborough Golf Club
 Rd. Toronto ON
 M1G 1H1 CANADA

Roční předplatné:
 Kanada \$ 61 CAD
 USA \$ 83 USD
 ostatní \$ 110 USD

V ČESKÉ REPUBLICE:
 Komerční banka, a.s.,
 Spálená 51, 11121 Praha 1
 Účet: Masaryk M.I. Canada
 Číslo účtu: 400 144-011/0100

KŘÍŽOVKA PRO VOLNOU CHVÍLI

Jednou určitě přijde doba, kdy lidé budou tak vyspě- lí, že budou krást ... (tajen- ka).		Druh psa	Neprů- chodnost střev	Zkratka souhvězdí Delfin	Citoslovce nezájmu	2. DÍL TAJENKY	Druh palmy	Obchodní srážka
Přívěs u motorky Alm. čísli- cími 6								
Vlastník	Potravná	Způsob léčení nemoci	Vysoká hora 1. DÍL TAJENKY				Mluvnická spojka Varianta jména Leo	
Mluvnická spojka				Značka ruthenia Mohame- dův přítel		Louky Kód Maroka		
Čínský hudební nástroj					Metením odstraňovat Kanadský zpěvák			
Jevištění závěs						Starořek Puk		Nahá Sarmat
◆	Nápadník Mužské jméno					Něžnost Klučkovská zbraň		
Přístroj k výšetro- vání ucha						Zpola (básnický) Jenom (nálečné)		
Předpověď				Svatozář Vražedný útok				
Letadla					Dř. zábavní místořství Osobní zajmeno			
◆	Černoch	Alice Ozoba				Nizká drevina Mastnota		Strčí do někoho (ze sloven- štiny)
Předvá- noční doba						Hora naho- ře plochá Ukazovací zajmeno		Mongošti rolinci
Stávat se sedým							Chemický prvek Svit	
Ostrý přízvuk					Lodní kabina Zkr. radio- telefonu			
Slovensky „notář“						Zatajovat		
Chod koně						Prověsti setí		

NOVÝ DOMOV - OBJEDNÁVKA PŘEDPLATNÉHO

O Věk do 60 let O nad 60 let O nad 70 let O nad 80 let

Nový odběratel O do 60 let O nad 60 let O nad 70 let O nad 80 let

Předplatné Nového domova \$

Dar tiskovému fondu MMI \$ Přikládám šek na \$

Jméno a příjmení

Adresa

Poštovní kód Telefon

Email

Šek zašlete laskavě na adresu:

Novy domov, 450 Scarborough Golf Club Road, Toronto, ON,
M1G 1H1Roční předplatné: Kanada \$ 61 CAD, USA \$ 83 US, ostatní \$ 110 US.
Za laskavé dary dárcům předem upřímně děkujeme.Info: redakce: vera.toronto@gmail.com, tel. (647)770-1713
nebo office MMI (416)439-4354

UNIGLOBE
Enterprise Travel

Merry Christmas

HEART OF EUROPE HOLIDAYS

1221 Yonge Street (at Summerhill Ave.) Toronto
Tel: 416 504 3800
Toll free: 1800 825 7577
Monday - Friday: 9:00 AM - 5:00 PM

1810380

INTERNATIONAL TRAVEL provides travel service

► Building Electronic Travel Authorization (eTA)

Canada has introduced a new entry requirement, known as an eTA, for visa-exempt foreign nationals travelling to Canada by air. Exceptions include U.S. citizens and travellers with a valid visa. Entry requirements for other methods of travel (land, sea) have not changed. ► Starting August 1, 2015, eligible travellers can apply online for an eTA. On March 15, 2016, this entry requirement will become mandatory and travellers will need an eTA before they can board a flight to Canada. http://www.cic.gc.ca/english/visit/eta.asp?utm_source=slash-eta&utm_medium=short-url&utm_campaign=eta

Building memories, one vacation at a time... Call us today and let us help you with your next vacation planning. We will help you build those memories with luxury and adventure cruises, romantic honeymoon packages, safaris, exotic island getaways and tours. Fulfill your travel dreams with your next trip.

Contact us today for our comprehensive and up-to-date specials so we can narrow your choices for your perfect vacation.

We are looking forward to making your next trip a memorable one, so CONTACT US TODAY and you can get packing!

Please note our new address: 600 Sherbourne St., suite # 301, Toronto Ontario M4X 1W4 (across the street of Sherbourne Subway Station). Very convenient location with subway access or parking behind the building.

Follow us on Facebook: www.facebook.com/intltravel
Tel: (416)922-7775 or 1-877-922-8775 cell (416)939-6118

email: agatha@intertravel.ca

web www.intertravel.ca

Travel with confidence,
Travel with us!

TICO Registration # 50016556

Milá, hezká, aktivní blond Čechovídeňka středního věku, finančně nezávislá, bydlící v lázních Luhačovice, vlastnící menšího hotelu v Bulharsku u moře, hledá partnera podobných kvalit od 60 výše pro hezký život a cestování v teplých krajích.
Ivana.chludova@gmail.com

NAŠÍM ZÁKAZNÍKŮM PŘEJEME PŘÍJEMNÉ SVÁTKY VÁNOČNÍ A ÚSPĚŠNÝ NOVÝ ROK.

Děkujeme za dosavadní důvěru a těšíme se na Vás i v roce 2016.

Autopůjčovna CHAPO

www.chapo.cz

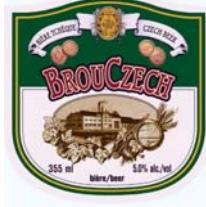
Tel. +420 312 698 768 nebo + 420 602 335 865

BrouCzech Golden Lager Beer

Enjoy this hand made Czech premium BrouCzech Lager Beer

- Prague Masaryktown Restaurant
450 Scarborough Golf Club Rd. Toronto
- The Golden Pheasant 905.781 9374
733 Lakeshore Rd. E Mississauga
- The Fiddler's Dell Bar & Grill, 781 Annette St., Toronto

Available in forty Ontario Beer Stores from Toronto to St. Catharines. Also in Ottawa, Peterborough, Sudbury, Barrie, Collingwood, Kitchener/ Waterloo, Brantford, London, Windsor and surrounding areas.

Find your beer store at www.thebeerstore.ca/beers/brouczech-premium-lager and click "View Locations" www.novopackepivo.cz

An incredibly low price/volume & taste of a Czech Lager beer

VČELOVINA

HONEYWINE

FROM

SLOVAKIA

At LCBO

December 2015

IN VINTAGES

in selected stores

LCBO # 307 538

